

European Union

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Irish Aid

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

This project is co-funded by the European Union, Norwegian MFA, and Irish Aid /
Bu proje Avrupa Birliği, Norveç Dışışleri Bakanlığı, ve İrlanda Yardım tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

THE BEGINNING OF THE PRESIDENTIAL ERA AND TURKEY'S FUTURE

BAŞKANLIK STARTI VE TÜRKİYE'NİN GELECEĞİ

Ali Bayramoğlu
August/Ağustos 2018

DPI | Democratic
Progress
Institute

European Union

Norwegian Ministry
of Foreign Affairs

Irish Aid

Rialtas na hÉireann
Government of Ireland

This project is co-funded by the European Union, Norwegian MFA, and Irish Aid /
Bu proje Avrupa Birliği, Norveç Dışışleri Bakanlığı, ve İrlanda Yardım tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

THE BEGINNING OF THE PRESIDENTIAL ERA AND TURKEY'S FUTURE

BAŞKANLIK STARTI VE TÜRKİYE'NİN GELECEĞİ

Ali Bayramoğlu
August/Ağustos 2018

DPI

Democratic
Progress
Institute

Published by / Yayınlayan
Democratic Progress Institute – Demokratik Gelişim Enstitüsü
11 Guilford Street
London WC1N 1DH

www.democraticprogress.org
info@democraticprogress.org
+ 44 (0) 20 7405 3835

First published / İlk Baskı, 2018

ISBN – 978 1 911205 24 1

© DPI – Democratic Progress Institute / Demokratik Gelişim Enstitüsü

DPI – Democratic Progress Institute is a charity registered in England and Wales. Registered Charity No. 1037236. Registered Company No. 2922108

DPI – Demokratik Gelişim Enstitüsü İngiltere ve Galler’de kayıtlı bir vakıftır. Vakıf kayıt No. 1037236. Kayıtlı Şirket No. 2922108

This publication is copyright, but may be reproduced by any method without fee or prior permission for teaching purposes, but not for resale. For copying in any other circumstances, prior written permission must be obtained from the publisher, and a fee may be payable.

Bu yayının telif hakları saklıdır, eğitim amacıyla telif ödenmeksizin yada önceden izin alınmaksızın çoğaltılabilir ancak yeniden satılamaz. Bu durumun dışındaki her tür kopyalama için yayıncıdan yazılı izin alınması gerekmektedir. Bu durumda yayıncılara bir ücret ödenmesi gerekebilir.

Contents

Foreword.....7

Introduction.....9

What is the Sociological Import of the Election Results?11

What is the Political Meaning of the Elections Results
and the First Presidential Acts?22

DPI Aims and Objectives57

Board Members.....61

Foreword

This report is the latest to be prepared for DPI by prominent writer, columnist and former Wise Persons' Committee Member, Ali Bayramoğlu. In which the author provides an assessment of Turkey's political landscape following elections in June 2018. The assessment reflects on the implications of these post-election balances for Turkey's politics, its potential trajectory, and critical challenges such as the Kurdish issue. Following an analysis of the sociological and political implications of the elections, including a detailed analysis of voter patterns and profiles, the report goes on to discuss the political meaning of the election results and the first presidential acts following the shift from a parliamentary to presidential system. The author considers the challenges that Turkey currently faces, the Kurdish issue chief among them, and concludes that it is imperative to look for potential ways of resolving them through political means.

This assessment is one in a series prepared for DPI by the author and other diverse voices in Turkey which contribute to DPI's ongoing appraisal of the situation on the ground in Turkey, particularly with regard to democratisation and resolution processes at a time of significant political change. The views and opinions expressed in this assessment are those of the author and do not necessarily reflect the official position of DPI. Further assessments of this kind representing a broad range of regional and international viewpoints will continue to be provided by the Institute.

Kerim Yildiz

Chief Executive Officer

Democratic Progress Institute

Introduction

Turkey took its first step toward its political future with the Constitutional Reforms of 2017 which ushered in the presidential system, and radically transformed both the checks and balances mechanism and state institutionalisation. The changes that would come into effect following the first elections were approved with a 'yes' vote of 51.5% at the referendum.

The second important step was taken 14 months later, on 24 June 2018 when the presidential and general elections were held. These elections were particularly significant in that they would ultimately legitimise the new era that was going to begin. This would be determined by the voters' choice to continue on their path with the People's Alliance (AKP-MHP)¹ and Erdoğan, or not. The elections of 24 June were also crucial for political balances, considering that most of the opposition parties (CHP, HDP, İYİ Party, SP)² were against the presidential regime; and that they reacted to the security policies of the People's Alliance, to the concentration of political power in Erdoğan's person, to the state of emergency regime, and to the politicisation of the judiciary.

After the referendum of 16 April, 24 June 2018 became the next day of political approval for the supporters of Erdoğan and the presidential system. Erdoğan won the presidential election in the first round with 52.5% of the vote; he was ahead of his closest rival, Muharrem İnce of the CHP by 22 percentage points. The People's Alliance also won a majority in the parliamentary elections with 53.7% of the vote (AKP: 42.6%,

1 AKP: Justice and Development Party. MHP: Nationalist Movement Party.

2 CHP: Republican People's Party. HDP: Peoples' Democratic Party. İYİ Party: Good Party. SP: Felicity Party.

MHP: 11.1%). However, despite coming ahead of its closest rival the CHP by almost 20 percentage points in the parliamentary vote, the AKP performed relatively poorly in the elections of 24 June compared to past elections, receiving only 42.5% of the vote. In spite of this, Erdoğan's success and rise provided a counterbalance to the AKP's relative decline. In addition to these counterbalancing elements, it is important to note that the People's Alliance is something more than a situational association between the AKP and MHP, and that it represents the period's ruling bloc and its ideology.

What do post-election balances mean for Turkey's politics, its potential trajectory, and critical challenges such as the Kurdish issue? In order to be able to answer this question, we need to start with the sociological and political implications of the elections.

I. WHAT IS THE SOCIOLOGICAL IMPORT OF THE ELECTION RESULTS?

Most noticeable in the current landscape is the sharpening and consolidation of a polarisation that has deep sociocultural roots. The same Turkish electoral landscape that has prevailed since the 1990s, with three geographically concentrated electoral tendencies, has shown itself once again: a secular-modern tendency on the Western coast and the European part of the country (except for Istanbul), political behaviour representative of the Kurdish issue and Kurdish representation in the Southeast, and the conservative-religious-nationalist tendency dominant in the central parts of Anatolia. There are structural-historical as well as situational commonalities between these groups; however, each one has a distinct mode of existence and distinct expectations.

In periods when democracy is on the rise and when there is an increase in policies of building bridges between different segments of society, these commonalities and points of intersection also increase. Transitions between groups and identities then become more common, and new spaces and identities even open up between the interstices of already existing identities and groups. As a result, such periods tend to loosen the connection between socio-cultural identity and the individual. Turkey went through such a period between 2003 and 2013. Conversely, in periods of hardening and conflict, identity politics replace such syntheses; when they do, contact and transition decrease to a minimum, and there is a general sense of isolation caused by waves of insecurity. Based on the results of the 24 June election; that is, the percentages, the regional divisions and the electoral landscape; and disregarding for the time being the significant deviations in the Southeast determined by other factors, it can be said that Turkey is going through just such a period.

The results of all the general elections held since 2007 confirm this assertion in another way. Working back from the total vote of the People's Alliance, the percentage of the AKP and MHP's combined vote in the elections of 2007, 2011 and November 2015 were 61%, 63% and 61% respectively; however, they only got 54% of the vote in the parliamentary elections of 2018. The 7 to 9 percentage point decrease is caused by the support of different cultural groups, to the AKP especially, having been withdrawn, and the decrease in individualistic electoral behaviour that is able to go beyond identity politics.

Another determining factor is that despite its social and economic structures becoming more heterogeneous and differentiated due to economic and political input, the conservative electoral bloc is still exhibiting homogeneity in their political behaviour.

How?

First, let us make the following observation: Exhibited by the geographical divisions of the last election results, among the constitutive elements of Turkish socio-political life are a separation of communities, intracommunal tensions and hierarchy. Within this framework, we encounter politics on three separate areas or levels, fragmented but complementary.

First is politics on a national level, built and practised on the public and social areas in which the intersections, encounters, rivalries, competitions and interactions between the communities described above come about. The field of national politics is relatively fragile, periodically influential and dependent on democratic developments.

Second is the politics, or the political arena, dependent on tensions between groups and communities. Dominant divisions and tensions between pairs of groups such as Turkish-Kurdish, Alevi-Sunni, secular-religious intersect with class divisions and thus form the main axes of conflict within the country. The country's fundamental political differentiation is also explained by the fact that these main axes of conflict are between different cultural groups and value systems, between competing political imaginations based on ethnic motives and lifestyles.

The third political arena comprises class-based layers, divisions and the hierarchies within communities and groups. This is an important and determining element of politics, in the collectivist-social vein and focusing on differentiation and change. Compared to the culture-based structure of intracommunal politics, this style of politics is significantly class-based; in-group divisions manifest themselves through shares and balances of interests. Identity groups evolve and progress under the influence of periodical developments, as well as internal and external factors of change.

In a way, Turkish politics is comprised of these three parts. The tendency to conflict among different groups is a historical determinative undergoing periods of change and reaction. However, these intra-group dynamics and separation lie even below that level and are stronger. Typical examples of these dynamics in Turkish political history are the births of the Democratic Party (DP) from the CHP; Virtue Party (FP) and AKP from the Welfare Party (RP); as well as the sociological, class-based and economic elements of these births.

Relations between identity groups as well as those within them become visible in national politics, zones of interaction and shared spaces.

Especially where the conservative and Kurdish constituencies are concerned, the 24 June 2018 election can also be interpreted in this manner.

The Conservatives

For some time now, and especially since the June 2015 election, research on the AKP base has indicated a division within the group. The 15-year AKP period worked as a religious injection on Turkey's traditional centre-right and caused a significant transformation. Parallel to that transformation, however, and also due to the expansive effect of economic and social policies, this group naturally became more heterogeneous. This situation gave birth to results both political and value-based, and also class-based. One of these results is that for a while now, the more educated groups within this Islamic bloc, its rich and bourgeois, its upper-middle classes, have been demanding an economic integration with the Western world, as well as an interaction between local and universal values for a religious existence. These demands, in turn, produced a new kind of political sensibility. This group began to feel uncomfortable with the isolationist and authoritarian political trajectory preferred by the AKP administration, indeed by Erdoğan. Founding members who left the party, or were eliminated, such as Abdullah Gül, Ali Babacan, Ahmet Davutoğlu, Bülent Arınç and Ömer Dinçer are the silent political symbols of this discomfort.

It would be inaccurate to compare this situation to the emergence of the FP and AKP from the RP in the late 1990s, with the dominant class-based fluctuations, claims and actors of that period. However, there is some similarity in the general direction of events.

The first mass representation of the conservative dissatisfaction was the June 2015 election. The AKP lost 9 percentage points, falling to 40%, and for the first time could not form a majority in the parliament. A government could not be formed, and when the re-election of November 2015 took place, the votes lost by the AKP to the MHP came back. Among the causes of this return were a fear of instability, the material-legal gains of the conservatives under Erdoğan's rule, and a fear of losing their channels of opportunity.

Prior to the 2018 election, most observers and researchers saw this mobility as the factor which would decide the outcome. It was expected that the arbitrary administration and authoritarianism following the coup attempt of 2016, as well as the conflict between the economic administration and the rules of the market economy, would cause a drop in the AKP's vote to a percentage similar to the June 2015 election. Abdullah Gül and Ali Babacan were preparing to run as candidates for the opposition bloc, there were further similar efforts, and the general aim was to bring together opposition and the dissatisfied conservatives, thus politicising them.

This open politicisation did not happen, but the AKP did suffer a loss of 7 percentage points from the November 2015 election. The AKP's 42.6% percent vote of the last election is its worst performance after the June 2015 election (40.9%). This represents a division within the conservative bloc. At the same time, this division is in line with the traditions and boundaries of the fragmented/multipartite political structure. Indeed, it appears that conservative voters who abandoned the AKP acted on identity-based intentions rather than on individual behaviours and choices. These voters did not choose political parties opposing the AKP; instead, they went for the MHP, which lost a good number of its traditional

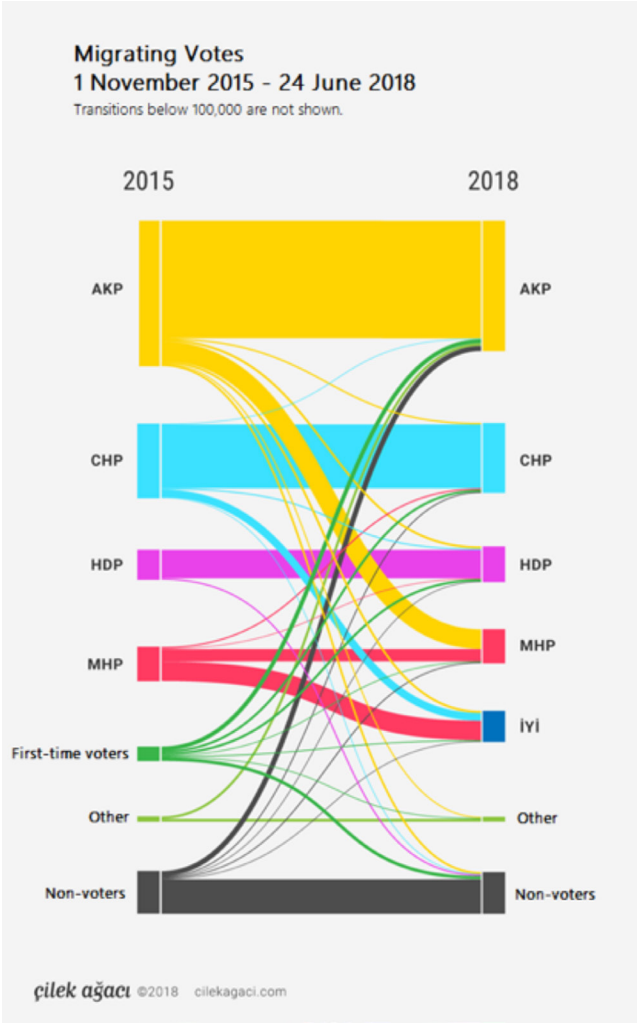
base to the IYI Party, and thus they remained within the People's Alliance. In the presidential election, they voted for Erdoğan despite everything. According to a significant and detailed report published on a trustworthy research website, "Only one third of the people who voted for the MHP in the November 2015 election voted for the MHP again. More than half of them supported the IYI Party in the 2018 election. However, there was no decrease in the MHP's vote percentage compared to November 2015. This is because almost 15% of the people who voted for the AK Party in 2015 voted for the MHP in 2018."³

In conclusion, the division within the religious bloc did not become politicised; the identity-based attitude worked on a principle similar to what caused the conservative voters to return to the AKP in the November 2015 election. In the final analysis, electoral behaviour in the 2018 election has been relatively independent of in-group tensions and economic troubles. For conservatives, preservation of their status, stability and the attractions of the idea of a new, conservative republic weighed heavy. At the same time, the AKP lost the majority of its non-conservative vote. This is one of the reasons why the polarisation has become more intense, and the percentages of the two blocs have become so close.

The determining factor in this polarisation is not just the form of government, but also the confrontation between the clientelist and partisan channels opened by the two projects of modern and conservative republic.

3 [https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2018/07/02/haziran-2018-secim-analizi-ve-oy-gecisleri/](https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2018/07/02/haziran-2018-secim-analizi-ve-oy-gecislери/)

Within this framework, the second result of the election in sociological terms is an entrenchment of the identity-based tendency as much as politicisation. The table below is important in understanding this identity-based grouping.

HDP voters

One of the most interesting things about the elections concerns the HDP vote in the Southeast. First, a few reminders:

- In the predominantly Kurdish regions of Eastern and South-eastern Turkey, two major traditions of electoral behaviour prevail. The conservative-religious tradition has been voting for the AKP since 2003. The nationalist-secular tradition votes for the parties of the Kurdish movement.
- Between these two traditions, the Kurdish movement is one step ahead. In provinces like Van, Tunceli, Şırnak, Siirt, Muş, Mardin, Hakkari, Diyarbakır, Batman and Ağrı, the HDP's vote fluctuates between 60% and 80% from election to election.
- Mobility between these two blocs has always been limited but possible. Mobility usually manifests itself as a reaction to the state's Kurdish policy and the PKK's strategies. For instance, the urban uprisings, or the trench policy, started by the PKK in June 2015 meant a 5% decrease in the HDP's votes from June to November 2015.
- Following the general elections of 2015, and especially after the announcement of the state of emergency regime in 2016, the Kurdish political movement has paid the price the most. All municipalities governed by the Kurds have had their mayors suspended and replaced by appointed trustees, 20% of HDP MPs have been arrested, NGOs have been shut down, and political and intellectual efforts in touch with the Kurdish issue have been significantly criminalised. At the same time, during the Iraqi Kurdistan independence referendum and the Afrin Operation the government made offensive remarks about the

Kurds when he accused the Kurdish movement, and this governmental attitude was met with resentment in the region.

Within this context, and considering the circumstances indicated by the last point, experts and observers expected a reaction against the government and increased support for HDP in the general election of 2018.

However, the opposite happened. The HDP vote in the Kurdish provinces dramatically decreased compared to earlier elections. The decrease was 13% in Şırnak, 11% in Hakkari, 6% in Diyarbakır. The main reason for this decrease is thought to be the HDP base's tendency to not participate in the election. 5% of the people who voted for HDP in the Southeast in 2015 did not cast a vote.

These data indicate that the HDP was able to cross the countrywide 10% threshold with the help of strategic votes from the big cities in the West, from secular voters who did not want the HDP to remain below the national threshold and thus benefit the AKP, and voters who normally wouldn't vote for the HDP. Indeed, the HDP increased its vote by 2% in Istanbul, where it has a large electoral base, and by 3% in Ankara.

PROVINCES	24 th JUNE 2018: VOTES	24 th JUNE 2018: MPs	1 st NOV. 2015: VOTES	1 st NOV. 2015: MPs	7 th JUNE 2015: VOTES	7 th JUNE 2015: MPs
Adana	13,50	2	11,92	1	14,56	2
Adıyaman	15,40	0	14,31	1	22,63	1
Agri	62,20	3	66,80	3	76,91	4
Ankara	06,40	1	04,43	1	05,57	1
Antalya	10,01	1	05,89	0	07,24	1
Batman	62,10	4	66,81	3	71,40	3
Bingöl	26,80	1	29,15	1	40,52	1
Bitlis	42,50	1	48,60	2	59,46	2
Bursa	05,70	0	04,13	0	05,51	1
Diyarbakır	65,50	9	71,32	9	77,73	10
Erzurum	12,00	0	12,32	0	17,84	1
Gaziantep	11,90	1	10,66	1	15,32	2
Hakkari	70,00	2	81,96	3	84,91	3
Hatay	11,00	1	07,06	0	06,89	0
Iğdır	44,20	1	51,72	1	55,92	2
İstanbul	12,70	12	10,27	7	12,60	11
İzmir	11,50	2	08,89	2	10,54	2
Kars	31,90	1	34,20	1	43,46	2
Kocaeli	11,40	1	05,52	0	07,37	1
Mardin	59,30	4	67,02	4	72,06	5
Mersin	16,90	2	15,04	1	17,90	2
Muş	54,50	3	60,63	2	70,18	2
Siirt	39,00	2	57,20	2	64,79	2
Şanlıurfa	28,90	4	28,18	3	38,03	5
Şırnak	70,20	3	83,73	4	83,89	4
Tunceli	51,00	1	54,85	1	60,00	2
Van	59,30	5	64,26	6	73,59	7
Ardahan	23,40	0	22,18	0	30,37	1
TOTAL	33,57	67	35,68	59	40,97	80
If there had been 600 MPs	33,57	67	35,68	64	40,97	87

This table may look like a paradox at first sight. Explaining this paradox is possible through the tradition of intracommunal politics and divisions outlined above. From this perspective, the main factor is the increasing incompatibility between the current structure and strategy of the Kurdish movement, and the changing socio-economic composition of the region. The problems of migration and its results caused by years of conflict

on the one hand, and AKP's regional and growth policies on the other, have contributed to the affirmation of middle and upper-middle classes. Between these categories and the Kurdish movement, which relies rather on the urban and rural lower classes and uses violence as a favoured tool, there is a partial but deep tension; this also shows that there is a tendency in Kurdish politics to pluralism that is yet to develop.

This is only one part of the story, however. In addition to this, the Kurdish public is influenced by a variety of factors ranging from their relationship with their Kurdish identity to developments within the region.

To offer a summary of the election results in terms of political sociology:

1. Voters on the right support the “conservative republic” formed by the AKP with the MHP's support, and its attempts to build a sense of history and a system based on its own identity, either consciously or otherwise.
2. Some Kurds appear to support this sensibility. Other Kurds are divided among themselves, but their politics are fed by nationalist sentiments, and move on an identity-based line.
3. The pro-Western values, secular, modern opposition has a demographical importance close to that of the nationalist Kurds and the conservatives, dissatisfied ones included. Compared to them, however, it is much more scattered, reactionary and passive in terms of its politics. This situation is exacerbated by a lack of vision, policies or projects.

II. WHAT IS THE POLITICAL MEANING OF THE ELECTION RESULTS AND THE FIRST PRESIDENTIAL ACTS?

The most important political results of the double elections on 24 June 2018 have been the validation of the policies of “becoming more right-wing, authoritarianism, anti-politicism, nationalism” and further legitimising these policies in the eye of the public.

In my report for DPI, “A Survey of Turkish Politics”⁴, dated May 2018, I looked at the ideological underpinnings of the ruling bloc and the fundamental components of the political trajectory within the context of a return to the grand narratives of the right. The themes represented within this grand narrative were outlined as follows in that report:

“First and foremost is the presence of a nationalism absolute in its concerns about survival, one based on a continuous mobilisation against both domestic and foreign enemies, legitimising isolation and security policies while employing military values. The first attribute of this nationalism is that it feeds an “anti-politics” stance which obstructs the interaction between social demands and political decisions, and criminalises difference and debate, as well as opposition. (...) Secondly, there exists a “personalised centralisation” based on the dominance established by ‘political supply’ over ‘social demand’ through plebiscitary means as well as the discourse of a strong state. Often accompanying it is a majoritarianism and a mentality of national will as it is represented in the person of the leader. Thirdly, the idea of “uniqueness”, a central concept in the mentality of the Turkish right, is reactivated in both

⁴ <http://www.democraticprogress.org/news/assessment-report-by-ali-bayramoglu-a-survey-of-turkish-politics-spring-2018/>

discourse and practice. In today's Turkey, this idea of uniqueness is formulated as being "national and native" and compared to the past, more emphasis is placed on culturally Islamic values and belonging. Fourthly, there is the "discourse of danger and threat", which has been an essential part of Turkey's political and legal life from the days of Cold War to times of military tutelage. This discourse makes the trio "distrust-doubt-precaution" the determining factor in political outlook as well as the climate and decisions. Descriptions of imagined enemies both domestic and foreign serve to restrict freedoms, politicise the judiciary and emphasise the idea that there can be only one right way, as well as cementing the securitarian mentality."

Today, looking at this political trajectory alongside the election results, one thing is clear: through the ruling party's discourse and the People's Alliance, a monolithic approach, which limits the possibilities of debate, interaction and expression on issues ranging from the Kurdish issue to the economy, has gained power, time and legitimacy.

The internal structure and discourse of the political parties within this alliance are compatible with such a political atmosphere. Looking at the in-party balances of the AK Party, we see the institutionalisation of one-man rule. On the one hand, this indicates that this political party is no longer liberal or supportive of freedoms; on the other hand, it shows that the AK Party, which emerged as a collective movement, has lost that quality to a great extent. The new constitutional structure and model of institutionalisation ushered in by Erdoğan further entangle the relations between state and party.

The MHP is a movement representative of Turkey's extreme right which bases itself on state-centred policies of national power and an

uncompromising monocultural structure. The traditional political strategy of the MHP is built on three elements: 1) Activity within the state and in the ruling bloc. 2) To react as a state party when it feels the state to be under threat. 3) To defend and keep alive a monolithic truth and an anti-political stance against debate, multiculturalism, and pluralism on a societal and political level. Indeed, the MHP supported the AK Party after November 2015 because of the government's harsh Kurdish policies as much as its internal problems and loss of votes, and there emerged the beginnings of an anti-Kurdish rapprochement between the two parties. The coup attempt of 2016, the purge, and precautionary policies (which started with the Gülenists and soon targeted all opposition) all deepened the relationship. The electoral campaign and the post-election speeches followed this trajectory.

The first cabinet

The first cabinet of ministers announced on 9 July 2018 seems to confirm this trajectory as well. The Minister of the Interior, Süleyman Soylu, and the Minister of Justice, Abdülhamit Gül, two important figures behind the previous term's securitarian and authoritarian policies, who have been highly loyal and obedient to Erdoğan, have preserved their positions. The Chief of General Staff Akar was appointed the Minister of Defense. Also including Foreign Minister Mevlut Çavuşoğlu in this list, the political composition of the new government was defined in terms of a politically significant continuity through principal constitutive functions such as defense, justice, interior and foreign affairs. Another important development regarding the cabinet was the unification of the Ministries of Treasury and Economy, and Erdoğan's son-in-law Albayrak being appointed to this post. This appointment was perceived as Erdoğan establishing a strict supervision through his family, and

directly interfering in the market. At the same time, it silenced one of the two voices within the AKP regarding the economic policies. Figures like Mehmet Şimşek and Naci Ağbal, who had been in the last cabinet of the parliamentary system and who represented the rules of the market economy, were excluded from the party and the rules of the market economy were thrown out of the window. The first presidential decree abolished the rule which dictated the appointment of a Governor of the Central Bank from within the institution and shortened his period of office. Erdoğan was immovable in his opinion that inflation was caused by high interest rates and he was insistent in forced growth policies, both of which resulted in an economic policy that flew in the face of market rules and international institutions. The entire situation was proof that institutional functions were replaced by a personal procedure.

Parliamentary balance

Even though Turkey adopted the presidential system and the powers of the legislative organ have been severely limited as a result, the parliament still has important powers in subjects such as budget control, and the new balance within the parliament is both symbolically and practically significant for the legislative function, which influences basic rights and freedoms.

After 4 out of 600 members of the parliament were appointed as ministers and lost their MP status, the distribution of seats is as follows: AKP: 290 MPs, MHP: 50 MPs, BBP⁵: 1 MP, all of which comprises the People's Alliance, 341 members and a majority of 57%. The opposition controls 43% of the seats, with 144 CHP MPs, 67 HDP MPs, 41 İYİ Party MPs, 1 SP MP and 1 DP MP. The People's Alliance has a political monopoly

5 BBP: Great Unity Party.

over the executive and legislative functions, and this monopoly is a strong rightist political weight. The relationship between this weight and the IYI Party, part of the opposition bloc with a claim to fill the centre, should also be considered. The IYI Party, a mixture of National Idealist (Ülkücü) and centre-right politics, has not been able to produce a synthesis between these two groups that articulates a new identity, and it appears that the National Idealists dominate the party in terms of both numbers and discourse. The IYI Party has just as harsh and anti-politics a stance as the AKP and MHP regarding the Kurdish issue, and on this and other similar matters, it occupies a position between the ruling alliance and the opposition. Its attitude about the Kurdish issue and the HDP seems to promise that the rightist outlook of the parliament will become only more prominent.

An important post-election development that needs to be considered alongside the political results of the election as a sort of complementary element is that the new constitutional order approved in 2017, based on a de facto unity of powers, party-state unification and leader rule, has taken effect with the 2018 election. This meant that on the first day after the official announcement of the election results, an attempt to institutionalise the Turkish state structure, as well as the state-society and politics-state relationships, was made. The new organisational law of the state was shaped by presidential decrees. The operation mechanisms of a number of institutions have been changed (new ministerial structures, relations of authority-responsibility, military-civilian administrations, the status of the governor of the Central Bank, rules and regulations regarding appointments and assignments), the numbers of bureaucrats to be appointed without parliamentary supervision and who will come and go with the president have been raised, and institutional continuity

has been replaced by short-term absolute political will. The state is now organised around the president. Some constitutive elements of the new structure are, at first sight, as follows:

- The system of institutional checks and balances has lost ground to political will, and political will is concentrated in one single person.
- The political will and politics are dominant above all other areas and structures, and to this end, all institutional or sectoral autonomy is decimated.
- The traditional separation between the state and politics is completely abolished.
- As evinced by the examples of the Ministry of Foreign Affairs, the Armed Forces and the Central Bank, all established traditions and institutional customs are abolished, from the definition of the staff configuration to the criteria for acceptance and promotions.
- All decision processes in all of their aspects are directly controlled by the presidential organisation and the president himself, without parliamentary supervision or filtering institutions.

It is important to consider these changes in the context of the new constitutional structure. Respectively, I wrote the following in my report dated September 2017, titled “Politics and the Kurdish Problem in Turkey After the Constitutional Reform”⁶:

6 http://www.democraticprogress.org/wp-content/uploads/2017/09/Politics-and-the-Kurdish-Problem-in-Turkey-after-the-Constitutional-Reform_English.pdf

“The political system is designed around a president (political leader-chief) who will be elected by the people, command the executive, interfere with the legislature and shape the judiciary. In other words, all constitutional structures have lost their power against the president as well as being subsumed by him. The legislature’s opportunities for checking the executive have been limited; mechanisms pertaining to the president’s responsibility have been relaxed. The president is no longer impartial; he now has the power to be the active leader of the organised majority party. Thus, the distance between the state and the political power has been diminished. The judicial power is now controlled by the political power for the large part. As a result, the new institutional structure anticipates a unity of power in action, as opposed to the strict principles of the separation of powers (checks and balances) predicated by the presidential systems in democratic orders. This is the order of a leader who will establish a hegemony over the system, a leader with extremely wide elbow room in terms of rules and regulations.”

This outcome and developments, or rather, this political path makes it inevitable that Turkey will encounter problems. Two of these became apparent immediately after the election. Problems about the principles of a constitutional state and judicial independence paved the way for a crisis concerning the imprisoned pastor Andrew Brunson, who was imprisoned, and then was released on condition of house arrest. This, in turn, strained the relations between Turkey and the US to a hitherto unseen degree. A similar situation is the case for the economy. The Turkish government had been challenging some rules of the market economy for quite some time, and its confrontation with the reality of the market has been cataclysmic. Turkey has a debt of 400 million USD, with 200 of which to be paid in the next year. When Turkey’s economic policies and its general politics created a trust problem for the markets, the US’s sanctions regarding the

release of Brunson lit the fuse and a great exchange crisis caused people to flee from the lira. The dollar rose by 50% against the Turkish lira in just 6 months, which multiplied Turkey's and its private sector's debt and created a serious risk of cost inflation. It is doubtful whether Turkey's ruling power is able to understand the problems it is currently facing within a rational framework. The Presidential Palace at Beştepe sees the US and dollar crises as connected to one another, thinks there is no reason to abandon the lira, and sees the whole thing as an international plot against Turkey, or to be more accurate, against Erdoğan. To this end, there are attempts to find an alternative to the West, implicit mentions of an idiosyncratic economic model for Turkey are made, and a "national and domestic" economy is stressed. Public opinion surveys show that Erdoğan's supporters are persuaded by his arguments.

Within this framework, Turkey is once more at the crossroads between changing policies, or deepening the crisis and further consolidating its authoritarianism. Consolidation is the more likely outcome. At the same time, there is the question of the economic crisis: how much worse will it get and where will it take Turkey? Today, these questions are more pressing than ever before.

Turkey faces a lot of challenges, the Kurdish issue chief among them. We need to look at these problems, and potential ways of resolving them through political means, on a "dual ground", within boundaries delineated by the problems themselves. One of these grounds is the increasingly institutionalised authoritarian politics, which narrows the political field. The second is formed by the crises faced by this politics, and the fragility thereby engendered.

Time will answer this question: “With its new constitution and attendant political trajectory, can Turkey be likened to a pendulum swinging between authoritarianism and democratisation, currently closer to the former? Or is it trying to build a historical philosophy that wants to reference its own roots, and is it on a path of no return?”

İçindekiler

Önsöz.....	33
Giriş	35
Seçim Sonuçları Sosyolojik Açıdan Neye İşaret Etti?	37
Seçim Sonuçları ve İlk Başkanlık Tasarrufları Siyasi Açıdan Neye İşaret Ediyor?.....	48
Demokratik Gelişim Enstitüsü'nün Amaçları ve Hedefleri.....	59
Yönetim Kurulu Üyeleri	61

Önsöz

Bu rapor önde gelen yazar, köşeyazarı ve Akil Adamlar Komitesi Eski Üyesi Ali Bayramoğlu tarafından DPI için hazırlanan son rapordur. Yazar bu raporda, Haziran 2018 seçimlerinden bu yana Türkiye'nin politik görünümüne dair bir değerlendirmede bulunmaktadır. Rapor aynı zamanda Kürt sorunu gibi kritik başlıkların analizini yaparken, seçim sonrası değişen dengelerin ve bunun yol açabileceği potansiyel sonuçların ülke siyaseti üzerindeki etkilerini değerlendirmektedir. Seçmen model ve profilinin de detaylı olarak analizini de içeren rapor, seçimlerin yol açtığı sosyolojik ve siyasi etkilerin detaylı değerlendirmesini yaparken, parlamenter sistemden yeni sisteme geçiş döneminde başkanlık sisteminin ilk adımlarının ve seçim sonuçlarının siyasi manasını ele almaktadır. Yazar başta Kürt sorunu olmak üzere Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı zorlu konuları göz önünde bulundurarak, sorunların siyasi yöntemlerle çözülmesinin bir zorunluluk olduğu sonucuna varmıştır.

Bu değerlendirme DPI için yazar tarafından siyasi anlamda son derece hassas bir dönemden geçen Türkiye'de demokratikleşme ve çözüm süreci gibi başlıkların incelenmesinde DPI tarafından halihazırda yürütülen çalışmasına katkıda bulunması amacıyla hazırlanmıştır. Raporda dile getirilen görüş ve düşünceler bütünüyle yazara ait olmakta ve DPI resmi görüşünü yansıtmamaktadır. Bölgesel ve uluslararası boyutta bu tarz geniş kapsamlı çalışmalar kurumumuz tarafından sağlanmaya devam edilecektir.

Kerim Yıldız

İcra Kurulu Başkanı

Demokratik Gelişim Enstitüsü

Giriş

Türkiye siyasi geleceğine dair ilk önemli adımı, başkanlık sistemini getiren, kuvvetler dengesini ve devlet kurumlaşmasının temelden etkileyen 2017 Anayasa değişikliğiyle atmıştı. İlk seçimlerle birlikte devreye girecek değişiklikler referandumda yüzde 51,5 ile onaylanmıştı.

İkinci önemli adım 14 ay sonra, 24 Haziran 1998 tarihinde, parlamento seçimleri ve başkanlık seçimleriyle atıldı. Bu seçimler, girilecek yeni döneme ilişkin nihai bmeşruiyet hükmü verecek olması itibarıyla özel bir önem taşıyordu. Bunun göstergesi Türkiye'nin yoluna Cumhur ittifakı (AKP-MHP) ve Erdoğan'la devam edip etmeyeceği sorusuna seçmenin vereceği yanıtı. Muhalif siyasi partilerin CHP, HDP, İyi Parti, SP gibi ezici çoğunluğunun başkanlık rejimine karşı oldukları, cumhur ittifakının asayiş politikalarına, Erdoğan merkezli bir iktidar kişileşmesine, OHAL uygulamalarına, yargının siyasallaşmasına tepki duydukları dikkate alınırsa, 24 Haziran seçimleri siyasi dengeler açısından da kritik bir öneme sahipti.

24 Haziran 2018, 16 Nisan referandumdan sonra başkanlık düzeni ve Erdoğan yanlıları için ikinci siyasi onay günü oldu. Erdoğan başbakanlık seçimlerini ilk turda, en yakın rakibi CHP temsilcisi İnce'ye yüzde 22 puan gibi büyük bir fark atarak, yüzde 52,5 oy oranıyla kazandı. Cumhur ittifakı da yüzde 53,7'lik oy oranıyla (AKP: 42,6, MHP: 11,1) parlamentoda çoğunluğu elde etti. Ancak en yakın rakibi CHP'ye yüzde 20'ye yakın fark atmasına rağmen, 24 Haziran AKP'nin yüzde 42,5 ile en az oy aldığı seçimlerden birisi oldu. Ne var ki, Erdoğan'ın başarısı ve yükselişi ile AKP'nin kısmi gerileyişi birbirini dengelediler.

Bu dengeleyici unsurlara Cumhurbaşkanının AKP ve MHP'nin konjonktürel birlikteliğinin ötesinde, ideolojik yönler içeren dönemin iktidar bloğunu ifade etmesini eklemek gerekir.

Seçim sonrası dengeler, Türkiye'nin genel siyaseti, muhtemel gidişatı, Kürt meselesi gibi kritik sorunları açısından ne ifade ediyor? Bu soruya yanıtı seçimlerin sosyolojik ve politik göndermelerinden hareketle vermek gerekir.

I. SEÇİM SONUÇLARI SOSYOLOJİK AÇIDAN NEYE İŞARET ETTİ?

İlk göze çarpan gerçek sosyolojik-kültürel kökleri derin olan bir kutuplaşmanın kesinleşmesi ve konsolide olmasıdır. 1990'lı yıllardan beri ülkeye egemen olan seçim coğrafyası, bu seçimlerde de üç farklı dokunun varlığını ve bölgesel yoğunlaşmasını teyit etmiştir: Batı'nın kıyı bölgelerinde ve Türkiye'nin Avrupa'sında (İstanbul hariç) seküler-modern eğilim, Güney Doğu'da Kürt temsilini ve sorununu öne çıkaran siyasi davranış, Kuzey'den Güney'e ve Anadolu'nun orta bölgelerine egemen olan muhafazakar-dindar-milliyetçi alan. Bu alan ya da kesimler arasında yapısal-tarihsel ortaklıklar olmakla, konjonktürel kesişmeler oluşmakla birlikte, her biri ayrı bir beklentiyi öne çıkarmakta ve varoluş biçimine işaret etmektedir.

Demokrasinin yükseldiği, toplumsal kesimler arasında köprü kurma ya da sentez üretme politika ve iddialarının öne çıktığı dönemlerde söz konusu kesişmeler ve ortalıklar artmakta, kesimler ve kimlikler arası geçişler görece olarak çoğalmakta, hatta kimlikler ve kesimlerin ara noktalarında çeşitli alan ve yeni grupların oluşma ihtimali belirmektedir. Doğal olarak bu dönemler, toplumsal-kültürel kimlik ile birey arasındaki ilişkiyi kısmen gevşetmektedir. Türkiye bunun örneklerini 2003-2013 arasında yoğun bir şekilde yaşamıştır. Buna karşılık sertleşme ve çatışma dönemlerinde, sentez yerine kimlik politikalarının öne çıktığı evrelerde temas ve geçişler en aza inmekte ve güvensizlik dalgaları içe kapanmayı beraberinde getirmektedir. 24 Haziran seçimlerinin sonuçları, oranları, oluşturduğu bölgesel ayrışma ve seçim coğrafyası veri alınacak olursa, (örneğin Güneydoğu'da ortaya çıkan diğer faktörlerin belirlediği önemli sapmalar bir kenara koyulursa) Türkiye'nin böyle bir dönemi soluduğu söylenebilir.

2007'den itibaren yapılan genel seçim sonuçları bu durumu başka bir açıdan da teyit eder. Cumhur ittifakı oylarını geriye doğru işletirsek, AKP-MHP'nin 2007, 2011 ve 2015 Kasım seçimlerindeki toplam oyları sırasıyla, yüzde 61, yüzde 63, yüzde 61 iken, ise 2018 parlamento seçimlerinde ancak yüzde 54 oy aldılar. 7 ile 9 puanlık gerileyişin ana nedeni farklı kültürel kesimlerden özellikle AKP'ye gelen destek oylarının kendi mahallerine geri dönmüş olmaları, kesimler arası bölgeleri ve kimlik dışı bireysel seçmen davranışlarının azalmış olmasıdır.

Bu konuda bir diğer ve daha belirleyici olan husus, muhafazakar seçmen kitlesinin ekonomik ve siyasi girdilerle farklılaşan ve heterojenleşen sosyal ve ekonomik yapısına rağmen homojen siyasi davranışa devam etmesidir. Nasıl?

Önce şu tespiti yapmakta fayda var: Türk toplumsal-siyasal hayatının belirleyici özellikleri arasında, son seçim coğrafyasının da ortaya koyduğu gibi, topluluklar ayrışması ve topluluklar içi gerilim ve hiyerarşi yer alır. Siyaset bu çerçevede, parçalı, ancak birbirini tamamlayan bir şekilde üç ayrı alan ya da düzeyde karşımıza çıkar.

İlki yukarıda altı çizilen topluluklar arasındaki kesişmeleri, karşılaşmaları, rekabetleri, yarışmalar o oranda etkileşimleri içeren toplumsal alanlar, kamusal sahalara üzerine oturan, yapılan ulusal düzeydeki siyasettir. Ulusal siyaset sahası görece olarak kırılgan, dönemsel olarak etki kazabilen, demokratik gelişmelere bağımlı bir yapıdadır.

İkincisi kesimler ve topluluklar arası gerginliklere endeksli siyaset ya da siyasi alandır. Türk-Kürt, Alevi-Sünni, seküler-dindar tipi başat kültürel grup ayrışmaları ve gerginlikleri, sınıfsal ayrışmalarla üst üste oturarak ülkenin ana çatışma eksenlerini oluşturur. Ana çatışma eksenlerinin farklı

kültürel kesimler veya değer sistemleri arasında, etnik saiklere ve yaşam biçimine endeksli politik tasavvurlar arasında olması, ülkenin temel siyasi farklılaşmasını da izah eder.

Üçüncü siyasi alan topluluklar-kesimler içi sınıfsal katmanlar, ayrışmalar, hiyerarşileri kapsayan siyasi saha ve siyasettir. Bu siyaset tarzı toplulukçu toplumsal dokuda, farklılaşma ve değişme ağırlıklı düzeylerinden birisi olarak siyasetin önemli ve belirleyici kalemlerinden birisini ifade etmektedir. Bu siyaset, kesimler arası siyasetin kültürel nitelikli yapısına oranla önemli ölçüde sınıfsal nitelik taşır, kesim içi ayrışmalar, paylaşımlarla, dengelerle karşımıza çıkarlar. Kimlik gruplarının dönemsel girdilerden, iç ve dış değişim faktörlerinden etkilenmesiyle hareket geçerler.

Türk siyaseti bir bakıma bu üç alanın cüzünden oluşur. Farklı gruplar arasındaki çatışma eğilimi ne denli değişim ve tepki evrelerinin kökünde yatan tarihsel bir belirleyen ise, gruplar içi ayrışma ve dinamizm, değişim süreçlerinin en güçlü ve alt katmanını oluşturur. Türk siyasi tarihinde CHP'nin içinden DP'nin, RP'nin içinden FP ve AKP partinin doğması, bu doğumun içerdiği sosyolojik-sınıfsal-ekonomik unsurlar bu dinamizmin tipik örnekleridir.

Siyasetin kimlikler arası ve kimlikler içi ilişkileri içeren bu iki alanı ulusal nitelikli siyasette, etkileşim sahalarında, ortak alanlarda görünür hale gelir. 24 Haziran 2018 seçimleri de özellikle muhafazakar ve Kürt seçmen açısından bu çerçevede okunabilir nitelikler taşımaktadır.

Muhafazakar kitle

Nitekim bir süredir, özellikle 2015 Haziran seçimlerinden itibaren AKP kitlesi üzerine yapılan araştırmalar, bir ayrışmaya işaret ediyordu. 15 yıllık AKP dönemi geleneksel merkez sağ kesimlere dini bir enjeksiyon etkisinde bulunmuş, bu kitlenin dönüşmesine önemli ölçüde yol açmıştı. Ancak bu oranda ve ekonomik-sosyal politikaların alan genişletici etkisiyle, bu kesimde doğal bir heterojenleşme yaşanmıştı. Bu durum siyasi-değersel, hem sınıfsal sonuçlara yol açtı. Bunun sonuçlarından birisi, bir süredir İslami kesimin daha eğitilmiş grupları, zengin ve burjuva tabakaları, üst orta sınıfları, ideal olarak ve dindar bir varoluş için yerel ve evrensel değerler etkileşimini, Batı dünyasıyla ekonomik entegrasyon talebini gözle görünür biçimde öne çıkarmaya başlaması oldu. Ve yeni bir siyasi hassasiyet üremeye başladı. Bu kesim AKP yönetiminin, daha doğrusu Erdoğan'ın tercih ettiği içe kapanmacı ve otoriter siyasi istikametten rahatsızlık duymaya başladı. Abdullah Gül, Ali Babacan, Ahmet Davutoğlu, Bülent Arınç, Ömer Dinçer gibi partiden ayrılan veya tasfiye edilen kurucular, bu rahatsızlığın sessiz siyasi simgeleri olarak tanımlanabilir.

Bu tablonun 1990'ların sonlarında ortaya çıkan RP'nin içinden FP-AKP'nin doğmasına yol açan dönemdeki baskın sınıfsal dalgalanmalar, iddialar ve aktörler üzerine oturduğu elbette söylenemez. Ancak benzer istikamette kısmi bir hareketlilik olduğunu da muhakkaktır.

Muhafazar memnuniyetsizliğin kitlesel olarak ilk ciddi biçimde yansması 2015 Haziran seçimlerinde olmuştu. AKP, bu seçimlerde 9 puan kaybederek yüzde 40'a düşmüş ve ilk kez parlamentoda çoğunluğu elde edememişti. Özellikle MHP lehine kaybedilen oylar, hükümet kurulamaması üzerine yapılan zorunlu Kasım 2015 seçimlerinde geri geldi. Geri dönüşün nedenleri arasında istikrarsızlık korkusu ve

muhafazakar kesimin Erdoğan iktidarıyla elde ettiği maddi-hukuki kazanımları, imkan kanallarını kaybetme endişesini bulunduğu söylemek yerinde olur.

2018 seçimleri öncesi, sonuçları belirleyecek en önemli unsur, pek gözlemci ve araştırmacı tarafından bu hareketlilik olarak değerlendiriliyordu. 2016 darbe girişimi sonrası yönetimde keyfileşme ve otoriterleşmenin derinleşmesi, ekonomi yönetiminin piyasa ekonomisi kurallarıyla karşı karşıya gelmesi gibi unsurların, AKP'yi 2015 Haziran oranlarına çekmesi bekliyordu. Abdullah Gül ve Ali Babacan'ın muhalif cephenin adayı olmaya hazırlanmaları, bu yöndeki arayışlar, temel olarak muhalefetle memnuniyetsiz muhafazakar kesimin bir araya getirme, bu kesimin siyasallaşmasına vesile olma niyeti taşıyordu.

Bu açık siyasallaşma gerçekleşmedi, ancak yine AKP, 2015 Kasım seçimlerine oranla 7 puanlık bir kayba uğradı. AKP'nin son seçimlerde aldığı yüzde 42,6'lık oy oranı 2015 Haziran seçimlerinden (yüzde 40,9) sonra aldığı en düşük oy oranı oldu. Bu tablonun muhafazakar dünyada yaşanan bir ayrışmayı temsil ettiğini söylemek yanlış olmaz. Bununla birlikte ayrışma parçalı siyasi yapının gelenekleri ve sınırlarını aşmamıştır. Nitekim, AKP'den kaçan muhafazakar seçmen bireysel davranış ve tercihlerden çok kimliksel mülahazalarla hareket etmiş görünmektedir. Söz konusu seçmen AKP karşısında olan siyasi partilere yönelmemiş, en uzak adres olarak, geleneksel seçmeninın hatırı sayılır bir kısmını İYİ Parti'ye kaptıran MHP'yi seçmiş ve cumhur ittifakının içinde kalmıştır. Başkanlık seçimlerinde ise her şeye rağmen Erdoğan'ı tercih etmiştir. Nitekim güvenilir bir araştırma sitesinde yayınlanan önemli ve ayrıntılı araştırmada şu tespitler yer almaktadır: “Kasım 2015 Seçimleri'nde MHP'ye oy veren seçmenin sadece üçte biri tekrar MHP'ye oy verdi. Yarısından çoğu ise 2018 seçimlerinde İYİ Parti'yi destekledi. Buna karşın

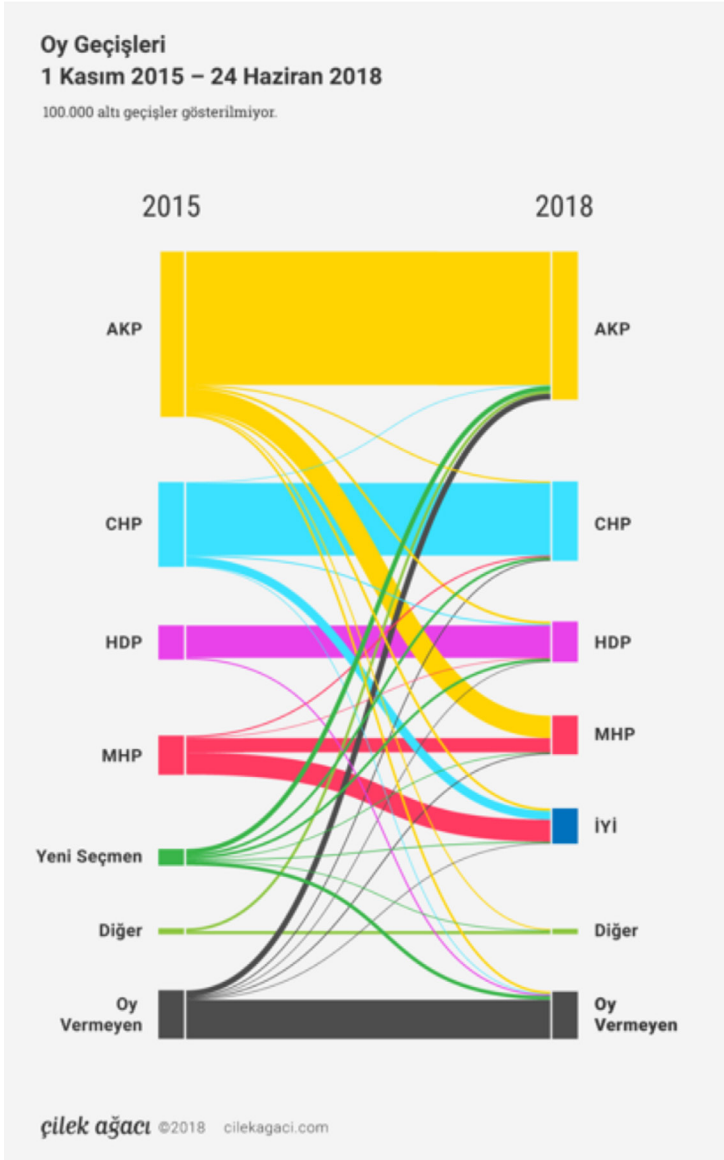
MHP'nin oy oranlarında 2015 Kasım'a göre bir düşme olmamasının sebebi ise 2015'te AK Parti'ye oy veren seçmenlerinin neredeyse yüzde 15'inin 2018'de MHP için oy kullanmış olması.”¹

Sonuç olarak dindar kesim içindeki ayrışma siyasallaşmamış, kimlikçi tutum, muhafazakar seçmenin 2015 Kasım seçimlerindeki geri dönüş gerekçeleri benzer saiklerle tekrar devreye girmiştir. 2018 seçimlerinde genel seçmen davranışı, son tercihte kesimler içi gerilimlerden, ekonomik sorunlardan görece azade kalmıştır. Muhafazakarlar açısından konum koruma, istikrar, yeni muhafazakar cumhuriyetin fikrinin cazip yönleri öne çıkmıştır. Buna karşılık AKP, muhafazakar dünya dışından aldığı oyları iyice kaybetmiştir. Kutuplaşmanın kesifleşmesi ve iki cephenin oranların yaklaşmasının nedenlerinden birisi budur.

Kutuplaşmada belirleyici unsur sadece yönetim biçimi kadar, modern ve muhafazakar cumhuriyet projelerinin, her birinin açtığı klientelist ve partizan kanalların karşı karşıya gelmesidir.

Bu çerçevede seçimlerin sosyolojik anlamda ikinci sonucu kutuplaşma kadar kimikleşme eğiliminin derinleşmesidir. Aşağıdaki tablo bu kimiksel bloklaşmayı anlamak bakımından önem arz etmektedir.

1 <https://www.gazeteduvar.com.tr/gundem/2018/07/02/haziran-2018-secim-analizi-ve-oy-gecisleri/>

HDP seçmeni

Seçimlerin dikkat çekici yönlerinden birisi HDP'nin Güneydoğu'da aldığı oylarla karşımıza çıkmaktadır.

Önce birkaç hatırlatma yapmakta fayda var.

- Kürtlerin yoğun yaşadığı Doğu ve Güneydoğu bölgesinde iki büyük seçmen davranışı geleneği bulunmaktadır. Muhafazakar-dindar gelenek 2003 sonrası oylarını AKP'ye vermektedir. Milliyetçi-seküler geleneğin adresi Kürt hareketinin partileri olmuştur.
- Bu iki gelenekten Kürt hareketi genel olarak bir adım öndedir. Van, Tunceli, Şırnak, Siirt, Muş, Mardin, Hakkari, Diyarbakır, Batman, Ağrı gibi illerde HDP'nin oy oranı yine genel olarak her seçimde yüzde 60 ila 80 arasında değişmektedir.
- İki blok arasında oy geçişleri sınırlı olmakla birlikte her zaman mümkün olmuştur. Geçişler genellikle devletin Kürt politikası ve PKK'nın izlediği stratejiye verilen tepkilerle ilgili karşımıza çıkar. Örneğin PKK'nın 2015 Temmuz ayında başlattığı kent ayaklanmaları veya Hendek siyaseti bölgede HDP'nin oyları Haziran ve Kasım 2015 seçimleri arasında yüzde 5 puan geriye çekmişti.
- 2015 genel seçimlerini takiben, özellikle 2016'da OHAL'ın ilan edilmesinden itibaren en büyük faturayı ödeyen Kürt siyasi hareketi olacaktır. Kürtlerin yönettiği seçilmiş belediyelerin tümüne kayyumlar atanmış, HDP milletvekillerinin yüzde 20'si tutuklanmış, sivil toplum örgütleri kapatılmış, Kürt sorunuyla kurulan siyasi ve entelektüel temaslar önemli ölçüde kriminalize edilmiştir. Diğer taraftan Irak Kürt Bölgesi'nin bağımsızlık referandumu sırasında ve Afrin operasyonunda hükümet Kürt hareketi üzerinden, Kürtlerle ilgili tahkir edici bir söylem kullanmış, bu tutum bölgede tepkiyle karşılanmıştı.

Bu sınırlar ve son hususta belirtilen koşullar altında gözlemci ve uzmanların özellikle 2018 milletvekili seçimleriyle ilgili beklentisi hükümete tepki ve HDP'ye destek istikametindeydi.

Ancak ortaya tersi bir tablo çıktı, Kürt illerinde HDP oyları önceki seçimlere oranla önemli ölçüde düştü. Şırnak'ta yüzde 13, Hakkari'de yüzde 11, Diyarbakır'da yüzde 6 puanlık gerileme bunun göstergesidir. Bu düşüşün ana nedeni olarak HDP seçimleler katılmama eğilimi olarak gösterilmektedir. Güneydoğu'da 2015'te HDP oy veren kitlesinin yüzde 5'i sandığa gitmemiştir.

Bu veriler göstermektedir ki, HDP'nin yüzde 10'luk barajı geçmesi Batı'nın büyük kentlerinden gelen stratejik oylarla, HDP'nin ulusal baraja takılmasını ve bunun AKP'ye yaramasına istemeyen, HDP'ye oy vermemiş seküler seçmenler desteğiyle mümkün olmuştur. Nitekim HDP oylarını büyük bir seçmen kitlesinin bulunduğu İstanbul'da yüzde 2, Ankara'da yüzde 3 oranında arttırmıştır.

İLLER	24 HAZ. 2018 OY	24 HAZ. 2018 MV.	1 KASIM 2015 OY	1 KASIM 2015 MV.	7 HAZ. 2015 OY	7 HAZ. 2015 MV.
Adana	13,50	2	11,92	1	14,56	2
Adıyaman	15,40	0	14,31	1	22,63	1
Ağrı	62,20	3	66,80	3	76,91	4
Ankara	06,40	1	04,43	1	05,57	1
Antalya	10,01	1	05,89	0	07,24	1
Batman	62,10	4	66,81	3	71,40	3
Bingöl	26,80	1	29,15	1	40,52	1
Bitlis	42,50	1	48,60	2	59,46	2
Bursa	05,70	0	04,13	0	05,51	1
Diyarbakır	65,50	9	71,32	9	77,73	10
Erzurum	12,00	0	12,32	0	17,84	1
Gaziantep	11,90	1	10,66	1	15,32	2
Hakkari	70,00	2	81,96	3	84,91	3
Hatay	11,00	1	07,06	0	06,89	0
Iğdır	44,20	1	51,72	1	55,92	2
İstanbul	12,70	12	10,27	7	12,60	11
İzmir	11,50	2	08,89	2	10,54	2
Kars	31,90	1	34,20	1	43,46	2
Kocaeli	11,40	1	05,52	0	07,37	1
Mardin	59,30	4	67,02	4	72,06	5
Mersin	16,90	2	15,04	1	17,90	2
Muş	54,50	3	60,63	2	70,18	2
Siirt	39,00	2	57,20	2	64,79	2
Şanlıurfa	28,90	4	28,18	3	38,03	5
Şırnak	70,20	3	83,73	4	83,89	4
Tunceli	51,00	1	54,85	1	60,00	2
Van	59,30	5	64,26	6	73,59	7
Ardahan	23,40	0	22,18	0	30,37	1
TOPLAM	33,57	67	35,68	59	40,97	80
600 Vekil Olsaydı	33,57	67	35,68	64	40,97	87

Bu tablo ilk bakışta bir paradoks oluşturmaktadır. Paradoksun açıklamalarından birisi şüphe yok ki, yukarıda altı çizilen topluluk içi siyasi alan ve ayrışma geleneği üzerinden mümkündür. Bu açıdan temel faktörün Kürt hareketinin mevcut yapısı ve stratejisi ile bölgenin yenilenen sosyo-ekonomik dokusu arasındaki artan orandaki uyumsuzluk olduğu söylenebilir. Gerçekten de, yıllar süren çatışmanın, ürettiği göç

ve sonuçları bir yanda, AKP'nin büyüme ve bölge politikaları kentsel bir birikme öte yanda, orta sınıf, üst orta sınıfların belirginleşmesini tahrik etmiştir. Bu sınıfsal yapı ile yoksul ve köylü hareketi üzerine oturan, şiddeti ayrıcalıklı araç olarak kullanan Kürt hareketi arasındaki kısmi ama derin bir gerginliği göstermekte, Kürt siyasi alanında henüz filizlenmemiş bir çoğulculuşma eğilimine işaret etmektedir.

Ancak unutmamak gerekir ki, madalyonun sadece bir yüzünü oluşturmaktadır. Kürt kamuoyu bunun dışında aidiyet-Kürt arasındaki taşıyıcı ilişki ve bölgedeki gelişmeler başta olmak üzere pek bir çok dalga'nın etkisini altındadır.

Toplu olarak ifade edilecek olursa, seçim sonuçlarının siyasi soyalojisi açısından özeti şöyledir:

1. Sağ seçmenin iç ayrışmalarına rağmen AKP eliyle ve MHP desteğiyle oluşan “muhafazakar cumhuriyet”, “öz kimliğine dayalı tarih felsefesi ve sistem inşası” arayışına verdiği bilinçli ya da zorunlu destektir.
2. Kürtlerin bir bölümü bu hassasiyeti destekler görünmektedir. Diğer bölümü ise kendi içinde ayrışsa da ama milli duygu siyasetinden kopmadan kimlikçi bir hatta ilerlemektedir.
3. Batılı değerlerine yakın seküler modern eğilimli muhalefet, ulusal çizgide yer alan Kürtler ve tedirginlerle birlikte muhafazakar kesime yakın demografik ağırlığa sahip olmakla birlikte onlara oranla son derece dağınık, tepkisel, edilgin bir siyasi varoluş içindedir. Bu durum, proje, vizyon, politika eksikliği tarafından beslenmektedir.

II. SEÇİM SONUÇLARI VE İLK BAŞKANLIK TASARRUFLARI SİYASİ AÇIDAN NEYE İŞARET EDİYOR?

24 Haziran 2018'in çifte seçiminin siyasi açıdan en önemli sonucu, “sağcılaşıma, otoriterleşme, siyaset karşıtlığı, milliyetçilik” dörtlüsü üzerine kurulu bir gidişi onaylaması ve toplumsal meşruiyetini artırmasıdır.

DPI için yazdığım Mayıs 2018 tarihli “Türkiye’nin Siyasi Topografyası”² başlıklı değerlendirmede, iktidar cephesinin ideolojik anlayışını ve siyasi gidişatın temel kalemlerini büyük sağ temalara geri dönüş çerçevesinde ele almıştım. Bu temalar o raporda şu şekilde tanımlanmıştı: “Birincisi beka endişesini mutlaklaştıran, iç ve dış düşmanlara karşı öncelikli ve sürekli seferberliğe dayanan, içe kapanmayı ve güvenlik politikalarını meşrulaştıran, militer değerlerle bezenmiş bir milliyetçiliktir. Bu milliyetçiliğin ilk özelliği toplumsal talepler-siyasi kararlar etkileşimine set çeken, farklılığı, tartışmayı ve itirazı kriminalize eden bir siyaset karşıtlığını beslemesidir. (...) İkincisi, siyasi arzın toplumsal talep üzerine plebisiter yollarla kurduğu hükümranlığa ve güçlü devlet söylemine endeksli kişiselleşmiş bir merkezîyetçiliktir. Beraberinde, çoğunlukçuluğu, ona bağlı olarak liderin şahsında temsil edilen bir milli irade anlayışını getirmektedir. Üçüncüsü, Türk sağının hakim zihniyet damarını oluşturan, kendine haslık fikrinin hem söylemde hem siyasi pratiklerde yeniden aktive olmasıdır. Günümüz Türkiye’sinde ‘milli ve yerli olma’ formülüyle ifade edilen, eski dönemlerdeki kullanımlarına oranla, kültürel düzeyde İslami değerleri ve aidiyeti bir adım öne çıkaran bu söylem, milliyetçi ve dindar köklere uzanan tarih felsefesi ve buna uygun

2 <http://www.democraticprogress.org/news/assessment-report-by-ali-bayramog-lu-a-survey-of-turkish-politics-spring-2018/>

düzen arayışının taşıyıcı unsurlarından birisi haline gelmiştir. Dördüncü kalem, soğuk savaş günlerinden askeri vesayet ve darbe dönemlerine değin Türkiye'nin siyaset ve yasa hayatının temel parçası olan, tehdit ve tehlike söylemidir. Bu söylem, güvensizlik-şüphe-tedbir üçlüsünü, siyasi bakışın, siyasi iklim ve kararların belirleyicisi kılmaktadır. Muhayyel bir dış ve iç düşman tanımı, özgürlüklerin sınırlandırılmasında etkin rol oynamakta, yargıyı siyasallaştırmakta, tek doğru anlayışını ve güvenlik fikrini öne çıkarmaktadır.” Bugün bu istikamet seçim sonuçlarıyla birleştirildiği oranda, altı çizilmesi gereken bir husus da, iktidar söylemi ve cumhur ittifakı üzerinden, Kürt meselesinden ekonomiye tartışma, etkileşim, ifade imkanlarını sınırlandıran tek doğrulu ya da monolitik bir tutumun kazandığı güç, zaman ve meşruiyettir.

Bu ittifakın kurucu siyasi partilerinin iç söylem ve yapıları da bu siyasi iklimle uyumludur. AK Parti'ye parti içi dengeler açısından bakıldığında tek adam düzeninin iyice kurumlaştığı bir yapı karşımıza çıkar. Bu tablo bir yandan bu siyasi partinin özgürlükçü ve liberal boyutunun devre dışı kalmasını ifade etmekte, diğer yandan bir kolektif hareket olarak ortaya çıkan AK Parti'nin bu özelliğinin büyük bir yara almış olduğunu göstermektedir. Erdoğan'ın getirdiği yeni anayasal yapı ve kurumlaşma modeli de bu yönde devlet ve parti ilişkilerini iç içe sokan bir yapıya kavuşmuştur.

MHP ise, devlet merkezli milli güç politikalarını ve tavizsiz tek kültürlü bir yapıyı temel alan, bu anlamda Türkiye'de aşırı sağı temsil eden bir harekettir. MHP'nin geleneksel siyasi stratejisi 3 unsur üzerine kurulu olmuştur: 1)Devlette ve iktidar kompozisyonlarında etkinlik. 2)Devleti tehlikede hissettiği an devlet partisi refleksi göstermek. 3) Tartışma/ çok kültürlülük/çoğulculuk karşısında tek doğruyu ve siyaset karşıtı bir

pozisyonu toplum ve siyaset düzeyinde sürekli canlı tutmak. Nitekim Kasım 2015 sonrası MHP'nin AK Parti'yi desteklemesine iç siyasi sıkıntıları ve yaşadığı oy kaybı kadar hükümetin izlediği şahin Kürt politikası vesile olmuş, iki parti arasında anti-Kürt bir yakınlaşmaya zemin hazırlamıştı. 2016 darbe girişimi, Gülecilerle başlayan tüm diğer muhalif katmanlara sirayet eden tasfiye ve tedbir politikaları ilişkii derinleştirmişti. Seçim kampanyası ve seçim sonrası vurgular da aynı istikamette devam etmiştir.

İlk kabine

9 Temmuz 2018 tarihinde açıklanan ilk başkanlık kabinesi de bu istikameti pekiştiren bir görüntü vermiştir. Bir önceki dönemin asayişçi ve otoriter politikaların iki önemli ismi, Erdoğan'a sadakat ve biat konusunda yüksek performansla sahip olan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ve Adalet Bakanı Abdülhamit Gül yerlerini korudular. Genelkurmay Başkanı Akar Savunma Bakanı yapıldı. Bunlara dışişleri bakanı Mevlut Çavuşoğlu da eklendiği zaman, devletin savunma, adalet, içişleri ve dışişleri gibi temel kurucu işlevleri üzerinden yeni iktidarın siyasi dokusu siyasi tutum açısından önemli bir süreklilik içinde az çok tanımlanmış oldu. Hazine ve Ekonomi bakanlıklarının birleştirilmesi ve Erdoğan'ın damadı Albayrak'a teslim edilmesi de kabineyle ilgili başka bir açıdan önemli bir gelişmeydi. Bu durum bir yandan Erdoğan'ın aile üzerinden kurduğu sıkı denetim ilişkisi, piyasa sahasına doğrudan müdahalesi olarak algılandı, diğer taraftan AKP bünyesinde süregiden ekonomi politikaları konusundaki ayrı iki sestten birisini tümüyle kıstı. Parlamenter düzenin son AKP kabinesinde yer alan, piyasa ekonomisi kurallarını temsil eden Mehmet Şimşek, Naci Ağbal gibi isimler parti dışında, piyasa ekonomisi kuralları ise oyun dışında bırakılıyordu. İlk çıkan başkanlık kararnamesiyle Merkez

Bankası Başkanı'nın kurum içinden gelme zorunluluğunun kaldırılması ve görev süresinin kısaltılması, faizin enflasyonun nedeni olduğuna dair yerleşik Erdoğan tutumu, zorlama büyüme politikalarında ısrar, piyasa kurallarına ve uluslararası kurumlarına meydan okuyan bir ekonomik politikayı devreye sokuyor, bu durum kurumsal işleyiştten çok kişisel işleyişe kayışa dair önemli bir örnek oluştuyordu.

Parlamente denge

Türkiye başkanlık düzenine geçmiş ve yasama organının gücü oldukça sınırlandırılmış olsa da, temel hak ve özgürlükleri ilgilendiren yasama faaliyetinde, bütçe denetimi gibi konularda hala kritik yetkilere sahip olan parlamentoda oluşan yeni denge hem fiili hem sembolik açıdan önem taşımaktadır.

600 üyeli meclisin 4 kişi bakan seçilerek milletvekili vasfını kaybetmesi sonrası güç dağılımı şöyledir: AKP: 290 milletvekili, MHP: 50 milletvekili, BBP: 1 milletvekili olmak üzere Cumhur ittifakı 341 kişiyle yüzde 57'lik bir çoğunluğa sahiptir. Sandalyelerin yüzde 43'ünü elinde bulunduran muhalefet sırasıyla CHP 144 milletvekili, HDP 67 milletvekili, İyi Parti 41 milletvekili, SP ve DP 1'er milletvekiline sahip bulunmaktadır. Yürütme ve yasama gücü üzerinde cumhur ittifakının siyasi tekeli söz konusudur ve bu tekel güçlü sağ bir siyasi ağırlık tekabül etmektedir. Ayrıca muhalefet cephesinde yer alan, merkezi doldurma iddiası taşıyan olan İyi Parti'nin bu ağırlıkla ilgili durumu da tartışmalıdır. Ülkücü-merkez sağ karışımı bir siyasi parti olan İyi Parti'de bu iki grup arasında yeni bir kimliği ifade eden sentez ürememiştir ve ülkücüler sayısal ve söylemsel olarak partiye hakim görünmektedir. Kürt meselesi konusunda en az AKP ve MHP kadar sert ve siyaset karşıtı bir pozisyona sahip olan İyi Parti, bu ve benzer açılardan iktidar ittifakı ve muhalefet arasında bir

noktada yer almaktadır. Kürt meselesi ve HDP'yle ilişkiler konusunda tutumu parlamentodaki sağ görüntüyü daha kesif hale getirmeyi vadetmektedir.

Seçimin bu siyasi sonuçlarına, bunların bir tür tamamlayıcısı olarak eklenmesi gereken önemli bir seçim sonrası girdi, 2017'de onaylanan, fiili kuvvetler birliği, parti-devlet bütünlüğü, lider rejimi üzerine kurulu yeni anayasal düzenin, 2018 seçimleriyle start almasıdır. Bu durum, seçim sonuçlarını resmi ilanın takip eden ilk günde başlayan, Türk devlet yapısını, devlet-toplum ve siyaset-devlet ilişkileri ve yapılanmasının kurumlaşma hamlesine yol açmıştır. Devletin yeni teşkilat yasası kanunu başkanlık kararnameleriyle şekillendirilmiştir. Yeni bakanlık yapılarından, devlet bağlılık ve yetki-sorumluluk ilişkilerine asker-sivil idari bağımlılık yapısına, Merkez Bankası başkanının konumundan, bir çok tayin ve atama kuralına değin ana işyeyiş mekanizması temelinde değiştirilmiş, parlamento denetimi olmadan atanacak ve başkanla gelip başkanla gidecek bürokratların sayısı önemli ölçüde arttırılmış, bakanlık müsteşarlıkları ilga edilmiş ve kurumsal süreklilik yerini mutlak kısa dönem siyasi irade ilkesine bırakmıştır. Devlet yapılanmasında başkan etrafında kümelenen bir yapıya geçilmiştir. Yeni yapının göze çarpan ilk belirleyici özellikleri şöyle sıralamak yanlış olmaz.

- Kurumsal balans sisteminin siyasi irade lehine alan kaybetmesi ve siyasi iradenin tek elde güç yoğunlaşması üzerinden yapılandırılması,
- Siyasi iradenin ve siyasetin tüm diğer alanlar ve yapılar karşısında hükümranlığının inşa edilmesi, bu çerçeve kurumsal ve sektörel özerk alanların sınırlandırılması veya geri çekilmesi,
- Devlet-siyaset ayrımı üzerine temellenen geleneksel yapının tümüyle ortadan kaldırılması,

- Dışişleri Bakanlığı, Silahlı Kuvvetler, Merkez Bankası örneklerinde olduğu gibi personel yapısının tanımından, mesleğe giriş ve meslekte yükselme ölçütlerine değin yerleşik geleneklerin, kurumsal teamüllerin kaldırılması,
- Tüm karar süreçlerin her yönüyle doğrudan, parlamento denetimi olmadan, süzgeç kurumlar bulunmadan başkanlık yapısına ve başkana bağlanması.

Bu gelişmeleri yeni anayasal yapıya referansla düşünmek önemlidir. Hatırlatmak gerekirse, Eylül 2017 tarihli, “Anayasa Değişikliği Sonrası Türkiye’de Siyaset ve Kürt Sorunu” başlıklı çalışmada bu yapı konusunda şu değerlendirilme yapılmıştı: “Sistem halk tarafından seçilecek, yürütme gücünü elinde bulunduracak, yasama alanına müdahale, yargı alanını ise şekillendirme gücüne sahip cumhurbaşkanlığı (siyasi lider-şef) etrafında dizayn edilmiştir. Diğer bir ifadeyle yetki bakımından tüm anayasal yapılar cumhurbaşkanı karşısında hem güç kaybetmiş hem onun çatısı altında toplanmıştır. Yasamanın yürütmeyi denetim imkanları sınırlandırılmış, ayrıca cumhurbaşkanının sorumluluğa ilişkin mekanizmalar zayıflatılmıştır. Tarafsızlığı kalkan cumhurbaşkanı etkin, örgütlü çoğunluk partisinin aktif lideri olma imkanına kavuşarak, devlet-siyasi iktidar arasındaki mesafeler azaltılmıştır. Yargı gücü önemli ölçüde siyasi iktidarın denetimine girmiştir. Sonuç olarak, yeni kurumsal doku demokratik düzenlerdeki başkanlık sistemlerinin öngördüğü sert kuvvetler ayrılığı ilkeleri bir yana, adeta bir kuvvetler birliğini işleyişini öngörmüş, sistem üzerinde hegemonya kuran, kurallar açısından hareket alanı aşırı esnek ve geniş lider düzeni getirmiştir.”

Bu sonuç ve gelişmeler, daha doğrusu bu siyasi izlek, Türkiye’nin bazı sorunlarla karşılaşmasını kaçınılmaz kılmaktadır. Kaldı ki bunlardan

ikisi seçimlerden sonra hızla devreye girmiştir. Hukuk devleti ilkeleriyle, yargının bağımsızlığı ilgili eksiklikler önce tutuklu olan, sonra ev hapsi koşuluyla serbest bırakılan rahip tutuklu Brunson krizine dönüşmüş ve Türkiye-ABD ilişkileri az görülen şiddetle gerilmiştir. Benzer bir durum ekonomik alanda da başgöstermiştir. Piyasa ekonomisinin kimi kurallarına meydan okuyan Türk hükümetinin piyasayla karşı karşıya gelmesi altüst edici oldu. 200'ü önümüzdeki yıl ödenmek üzere 400 milyar dolar borcu olan Türkiye, ekonomisi ve siyasetiyle birlikte piyasalar karşısında “güven” sorunu üretince, bir miktar ABD’nin Brunson konusunda yaptırımların da tahrik sonucu, büyük bir kur şokuyla, TL’den kaçışla karşılaşmıştı. Dolar TL karşısında 6 ay içinde yüzde 50’lik bir artışa ulaşmış, bu Türkiye’nin ve özel sektörün ödenecek borçlarının TL üzerinden katlamış, ciddi bir maliyet enflasyonu riski üretmiştir. Bugün itibarıyla bakıldığında Türk siyasi gücünün karşı karşıya bulunduğu sorunun rasyonel bir çerçevede algıladığı kuşkuludur. Beştepe ABD ve dolar krizini birbirine bağlamakta, TL’den kaçışı nedensiz ilan etmekte, Türkiye’ye, daha doğrusu Erdoğan’a karşı bir uluslararası bir komplo girişi olarak görmektedir. Bu çerçevede Batı karşısında alternatif arama iddiaları gündeme gelmekte, kendine has ekonomi modeli ima edilmekte, milli ve yerli vurgusunun ekonomik yönü dillendirilmektedir. Kamuoyu araştırmaları Erdoğan’ın kendisini destekleyen kitleyi bu tezlere ikna ettiği göstermektedir.

Bu çerçevede Türkiye bir kez daha krizin derinleşme ve otoriterleşmenin konsolide olmasıyla politika değiştirme ayrımında bulunmaktadır. Güçlü ihtimal konsolidasyon seçeneğidir. Bunun birlikte ekonomik krizin ne kadar derinleşeceği ve Türkiye’yi neye götüreceği dünden çok daha gerçek ve önemli bir soru olarak karşımızdadır.

Kürt meselesi başta olmak üzere Türkiye’nin pek çok sorununu ve onları çözebilecek muhtemel siyaset yollarını “ikili zemin” üzerinde, onların

getirdiği sınırlar çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Zeminlerden birincisi siyasi alanı daraltan, kurumsal nitelik kazanan otoriter siyasettir. İkincisi bu siyasettin karşı karşıya kaldığı krizler ve onun ürettiği kırılگانlıklardır.

Zaman içinde yanıtı bulunacak ana soru aslında şudur: “Türkiye yeni anayasası ve siyasi gidişiyile geleneksel otoriterleşme-demokratikleşme sarkaçlarından birisinin iniş ayağında mı bulunmaktadır? Yoksa kendi köklerine referans vermek isteyen kimliksel tarihi bir felsefe inşasının peşinde mi, dönüşü zor bir yolda mı ilerliyor?

DPI Aims and Objectives

Aims and objectives of DPI include:

- To contribute to broadening bases and providing new platforms for discussion on establishing a structured public dialogue on peace and democracy building.
- To provide opportunities, in which different parties are able to draw on comparative studies, analyse and compare various mechanisms used to achieve positive results in similar cases.
- To create an atmosphere whereby different parties share knowledge, ideas, concerns, suggestions and challenges facing the development of a democratic solution in Turkey and the wider region.
- To support, and to strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers.
- To identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence democracy-building.
- Promote and protect human rights regardless of race, colour, sex, language, religion, political persuasion or other belief or opinion.

DPI aims to foster an environment in which different parties share information, ideas, knowledge and concerns connected to the development of democratic solutions and outcomes. Our work supports the development of a pluralistic political arena capable of generating consensus and ownership over work on key issues surrounding democratic solutions at political and local levels.

We focus on providing expertise and practical frameworks to encourage stronger public debates and involvements in promoting peace and democracy building internationally. Within this context DPI aims to contribute to the establishment of a structured public dialogue on peace and democratic advancement, as well as to widen and create new existing platforms for discussions on peace and democracy building.

In order to achieve this we seek to encourage an environment of inclusive, frank, structured discussions whereby different parties are in the position to openly share knowledge, concerns and suggestions for democracy building and strengthening across multiple levels.

DPI's objective throughout this process is to identify common priorities and develop innovative approaches to participate in and influence the process of finding democratic solutions. DPI also aims to support and strengthen collaboration between academics, civil society and policy-makers through its projects and output. Comparative studies of relevant situations are seen as an effective tool for ensuring that the mistakes of others are not repeated or perpetuated. Therefore we see comparative analysis of models of peace and democracy building to be central to the achievement of our aims and objectives.

Demokratik Gelişim Enstitüsü'nün Amaçları ve Hedefleri

DPI'nın amaçları ve hedefleri:

- Barışın ve demokrasinin inşası üzerine yapılandırılmış bir kamusal diyalogun oluşması için gerekli olan tartışma ortamının geliştirilmesi ve genişletilmesi.
- Farklı kesimlerin karşılaştırmalı çalışmalar vesilesiyle bir araya gelerek, farklı dünya örnekleri özelinde benzer durumlarda olumlu sonuçlar elde etmek için kullanılmış çeşitli mekanizmaları incelemesine ve analiz etmesine olanak sağlamak. Farklı kesimlerin bir araya gelerek Türkiye ve daha geniş bir coğrafyada demokratik bir çözümün geliştirilmesine yönelik bilgilerini, düşüncelerini, endişelerini, önerilerini, kaygılarını ve karşılaşılan zorlukları paylaştığı bir ortam yaratmak. Akademisyenler, sivil toplum örgütleri ve karar alıcılar arasındaki işbirliğinin desteklemek ve güçlendirmek.
- Ortak öncelikleri belirlemek ve demokrasi inşası sürecini ve sürece katılımı etkileyecek yenilikçi yaklaşımlar geliştirmek. Din, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi görüş ve inanç farkı gözetmeksizin insan haklarını teşvik etmek ve korumak.

Demokratik Gelişim Enstitüsü (DPI), Türkiye'de demokratik bir çözümün geliştirilmesi için, farklı kesimlerin bir araya gelerek bilgilerini, fikirlerini, kaygılarını ve önerilerini paylaştıkları bir ortamı teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Çalışmalarımız, demokratik çözümün sağlanması için kilit önem taşıyan konularda fikir birliğine varma ve uzlaşılan konuları sahiplenme yeteneğine sahip çoğulcu bir siyasi alanın geliştirilmesini desteklemektedir.

Kurum olarak güçlü bir kamusal tartışmayı; barışı ve demokrasiyi uluslararası düzeyde geliştirmeye yönelik katılımları teşvik etmek için uzmanlığa ve pratiğe dayalı bir bakış açısıyla hareket ediyoruz. Bu çerçevede barış ve demokratik ilerleme konusunda yapılandırılmış bir kamusal tartışmanın oluşturulmasına katkıda bulunmayı; barış ve

demokrasi inşası tartışmaları için yeni platformlar yaratmayı ve mevcut platformları genişletmeyi amaçlıyoruz.

Bu amaçlara ulaşabilmenin gereği olarak, farklı kesimlerin demokrasinin inşası ve güçlendirmesi için bilgilerini, endişelerini ve önerilerini açıkça paylaşabilecekleri kapsayıcı, samimi ve yapılandırılmış tartışma ortamını çeşitli seviyelerde teşvik etmeye çalışıyoruz. DPI olarak farklı projelerimiz aracılığıyla akademi, sivil toplum ve karar alıcılar arasındaki işbirliğini desteklemeyi ve güçlendirmeyi de hedefliyoruz.

Board Members / Yönetim Kurulu Üyeleri

Kerim Yıldız (Chief Executive Officer / İcra Kurulu Başkanı)

Kerim Yıldız is an expert in conflict resolution, peacebuilding, international human rights law and minority rights, having worked on numerous projects in these areas over his career. Yıldız has received a number of awards, including from the Lawyers Committee for Human Rights for his services to protect human rights and promote the rule of law in 1996, and the Sigrid Rausing Trust's Human Rights award for Leadership in Indigenous and Minority Rights in 2005. Yıldız is also a recipient of the 2011 Gruber Prize for Justice. He has also written extensively on international humanitarian law, conflict, and various human rights mechanisms.

Kerim Yıldız çatışma çözümü, barışın inşası, uluslararası insan hakları ve azınlık hakları konusunda uzman bir isimdir ve kariyeri boyunca bu alanlarda çok çeşitli projelerde çalışmıştır. Kerim Yıldız, 1996 yılında insan haklarının korunması ve hukuk kurallarının uygulanması yönündeki çabalarından ötürü İnsan Hakları İçin Avukatlar Komitesi Ödülü'ne, 2005'te Sigrid Rausing Trust Vakfı'nın Azınlık Hakları alanında Liderlik Ödülü'ne ve 2011'de ise Gruber Vakfı Uluslararası Adalet Ödülü'ne layık görülmüştür. Uluslararası insan hakları hukuku, insancıl hukuk ve azınlık hakları konularında önemli bir isim olan Yıldız, uluslararası insan hakları hukuku ve insan hakları mekanizmaları üzerine çok sayıda yazılı esere sahiptir.

Nicholas Stewart QC (Chair / Yönetim Kurulu Başkanı)

Nicholas Stewart, QC, is a barrister and Deputy High Court Judge (Chancery and Queen's Bench Divisions) in the United Kingdom. He is the former Chair of the Bar Human Rights Committee of England and Wales and former President of the Union Internationale des Avocats. He has appeared at all court levels in England and Wales, before the Privy Council on appeals from Malaysia, Singapore, Hong Kong and the Bahamas, and in the High Court of the Republic of Singapore and the European Court of Human Rights. Stewart has also been the chair of the Dialogue Advisory Group since its founding in 2008.

Tecrübeli bir hukukçu olan Nick Stewart Birleşik Krallık Yüksek Mahkemesi (Chancery and Queen's Bench Birimi) ikinci hâkimidir. Geçmişte İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komitesi Başkanlığı (Bar Human Rihts Committee of England and Wales) ve Uluslararası Avukatlar Birliği (Union Internationale des Avocats) başkanlığı görevlerinde bulunmuştur. İngiltere ve Galler'de gerçekleşen ve Malezya, Singapur, Hong Kong, Bahamalar, Singapur ve Avrupa İnsan Hakları mahkemelerinin temyiz konseylerinde görüş bildirdi. Stewart, 2008'deki kuruluşundan bu yana Diyalog Danışma Grubunun başkanlığını da yürütüyor

Priscilla Hayner

Priscilla Hayner is co-founder of the International Center for Transitional Justice and is currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts. She is a global expert on truth commissions and transitional justice initiatives and has authored several books on these topics, including *Unspeakable Truths*, which analyses truth commissions globally. Hayner has recently engaged in the recent Colombia talks as transitional justice advisor to Norway, and in the 2008 Kenya negotiations as human rights advisor to former UN Secretary-General Kofi Annan and the United Nations-African Union mediation team. Hayner has also worked significantly in the implementation stages following a peace agreement or transition, including Sierra Leone in 1999 and South Sudan in 2015.

Geçiş Dönemi Adaleti için Uluslararası Merkez'in (International Center for Transitional Justice) kurucularından olan Priscilla Hayner, aynı zamanda BM Kıdemli Arabuluculuk Danışmanları Ekibi'ndedir. Hakikat komisyonları, geçiş dönemi adaleti inisiyatifleri ve mekanizmaları konusunda küresel bir uzman olan Hayner, hakikat komisyonlarını küresel olarak analiz eden *Unspeakable Truths* (Konulmayan Gerçekler) da dahil olmak üzere, alanda pek çok yayına sahiptir. Hayner, yakın zamanda Kolombiya barış görüşmelerinde Norveç'in geçiş dönemi adaleti danışmanı olarak ve 2008 Kenya müzakerelerinde eski BM Genel Sekreteri Kofi Annan ve Birleşmiş Milletler-Afrika Birliği arabuluculuk ekibinin insan hakları danışmanı olarak görev yapmıştır. Hayner, 1999'da Sierra Leone ve 2015'te Güney Sudan da dahil olmak üzere birçok ülkede, barış anlaşması ve geçiş sonrası uygulamaları konularında çalışmalar yapmıştır.

Arild Humlen

Arild Humlen is a lawyer and Director of the Norwegian Bar Association's Legal Committee. He is widely published within a number of jurisdictions, with emphasis on international civil law and human rights, and he has lectured at the law faculty of several universities in Norway. Humlen is the recipient of the Honor Prize of the Bar Association of Oslo for his work on the rule of law and in 2015 he was awarded the Honor Prize from the international organisation Save the Children for his efforts to strengthen the legal rights of children.

Hukukçu olan Arild Humlen aynı zamanda Norveç Barosu Hukuk Komitesi'nin direktörüdür. Uluslararası medeni hukuk ve insan hakları gibi yargı alanları üzerine çok sayıda yazısı yayınlanmış, Norveç'te bir dizi hukuk fakültesinde ders vermiştir. Oslo Barosu bünyesinde Sığınmacılık ve Göçmenlik Hukuku Davaları Çalışma Grubu başkanı olarak yaptığı çalışmalardan dolayı Oslo Barosu Onur Ödülü'ne layık görülmüştür.

Jacki Muirhead

Jacki Muirhead was appointed Chambers Administrator at Devereux Chambers, London, UK, in November 2015. Her previous roles include Practice Director at FJ Cleveland LLP, Business Manager at Counsels' Chambers Limited and Deputy Advocates Clerk at the Faculty of Advocates, UK.

Şu anda Devereux Chambers isimli hukuk firmasında üst düzey yönetici olarak görev yapan Jacki Muirhead bu görevinden önce Cleveland Hukuk Firması çalışma direktörü, Counsel's Chambers Limited isimli hukukçular odasında şef katip ve Avukatlar Fakültesi'nde (Faculty of Advocates) pazarlama müdürü olarak çalışmıştır.

Prof David Petrasek

Professor David Petrasek is Associate Professor at Graduate School of Public and International Affairs, University of Ottawa, Canada. He is a former Special Adviser to the Secretary-General of Amnesty International. He has worked extensively on human rights, humanitarian and conflict resolution issues, including for Amnesty International (1990-96), for the Office of the UN High Commissioner for Human Rights (1997-98), for the International Council on Human Rights Policy (1998-02) and as Director of Policy at the Centre for Humanitarian Dialogue (2003-07). Petrasek has also taught international human rights and humanitarian law courses at the Osgoode Hall Law School at York University, Canada, the Raoul Wallenberg Institute at Lund University, Sweden, and at Oxford University.

Kanada'da Ottawa Üniversitesi'nde Uluslararası Siyasal İlişkiler Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçmişte Uluslararası Af Örgütü Eski Genel Sekreteri'ne başdanışmanlık yapan Prof David Petrasek, uzun yıllardır insan hakları, insancıl hukuk ve uyuşmazlıkların çözümü konularında çalışmalar yürütmektedir. Bu alanlarda önde gelen bir uzman ve yazardır. 1990-1996 yılları arasında Uluslararası Af Örgütü, 1997-1998 yılları arasında Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, 1998-2002 yılları arasında İnsan Hakları Politikası üzerine Uluslararası Konsey ve 2003-2007 yılları arasında da İnsani Diyalog Merkezi'nde Politika Bölümü Direktörü olarak çalışmıştır.

Antonia Potter Prentice

Antonia Potter Prentice is currently the Director of Alliance 2015 – a global network of humanitarian and development organisations. Prentice has extensive experience on a range of humanitarian, development, peacemaking and peacebuilding issues through her previous positions, including interim Senior Gender Adviser to the Joint Peace Fund for Myanmar and providing technical advice to the Office of the Special Envoy of the UN Secretary General to the Yemen peace process. Prentice has also been involved in various international organisations including UN Women, Dialogue Advisory Group, and Centre for Humanitarian Dialogue. Prentice co-founded the Athena Consortium as part of which she acts as Senior Manager on Mediation Support, Gender and Inclusion for the Crisis Management Initiative (CMI) and as Senior Adviser to the European Institute for Peace (EIP).

Antonia Potter Prentice, insani yardım kuruluşlarının ve kalkınma örgütlerinin küresel ağı olan İttifak 2015'in direktörüdür. Prentice, Myanmar için Ortak Barış Fonu'na geçici Kıdemli Cinsiyet Danışmanı ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Yemen Özel Elçisi Ofisi'ne teknik tavsiyeler vermek de dahil olmak üzere insancıl faaliyetler, kalkınma, barış yapma ve barış inşası gibi konularda sivil toplum bünyesinde 17 yıllık bir çalışma tecrübesine sahiptir. BM Kadınları, Diyalog Danışma Grubu ve İnsani Yardım Diyalogu Merkezi gibi çeşitli uluslararası örgütlerde görev yapan Prentice, kurucuları arasında yer aldığı Athena Konsorsiyomu Arabuluculuk Desteği, Toplumsal Cinsiyet ve Kaynaştırma için Kriz Yönetimi İnisiyatifi'nde yöneticilik ve Avrupa Barış Enstitüsü'ne (EIP) başkanışmanlık yapmaktadır.

Council of Experts / Uzmanlar Kurulu Üyeleri

Bertie Ahern

Bertie Ahern is the former Taoiseach (Prime Minister) of Ireland, a position to which he was elected following numerous Ministerial appointments as well as that of Deputy Prime Minister. A defining moment of Mr Ahern's three terms in office as Taoiseach was the successful negotiation of the Good Friday Agreement in April 1998. Mr Ahern held the Presidency of the European Council in 2004, presiding over the historic enlargement of the EU to 27 member states. Since leaving Government in 2008 Mr Ahern has dedicated his time to conflict resolution and is actively involved with many groups around the world. Current roles include Co-Chair of The Inter Action Council; Member of the Clinton Global Initiative; Member of the International Group dealing with the conflict in the Basque Country; Honorary Adjunct Professor of Mediation and Conflict Intervention in NUI Maynooth; Member of the Kennedy Institute of NUI Maynooth; Member of the Institute for Cultural Diplomacy, Berlin; Member of the Varkey Gems Foundation Advisory Board; Member of Crisis Management Initiative; Member of the World Economic Forum Agenda Council on Negotiation and Conflict Resolution; Member of the IMAN Foundation; Advisor to the Legislative Leadership Institute Academy of Foreign Affairs; Senior Advisor to the International Advisory Council to the Harvard International Negotiation Programme; and Director of Co-operation Ireland.

Tecrübeli bir siyasetçi olan Bertie Ahern bir dizi bakanlık görevinden

sonra İrlanda Cumhuriyeti Başbakanı olarak görev yapmıştır. Bertie Ahern'in başbakanlık yaptığı dönemdeki en belirleyici gelişme 1998 yılının Nisan ayında Hayırlı Cuma Anlaşması'yla sonuçlanan barış görüşmesi müzakerelerinin başlatılması olmuştur. Ahern, 2004 yılında Avrupa Konseyi başkanlığı görevini yürütürken Avrupa Birliği'nin üye ülke sayısının 27'ye çıktığı tarihsel süreçte payı olan en önemli isimlerden biri olmuştur. 2008 yılında aktif siyasetten çekilen Bertie Ahern o tarihten bu yana bütün zamanını çatışma çözümü çalışmalarına ayırmakta ve bu amaçla pek çok grupla temaslarda bulunmaktadır. Ahern'in hali hazırda sahip olduğu ünvanlar şunlardır: The Inter Action Council Eşbaşkanlığı, Clinton Küresel İnisiyatifi Üyeliği, Bask Ülkesindeki Çatışma Üzerine Çalışma Yürüten Uluslararası Grup Üyeliği, İrlanda Ulusal Üniversitesi Arabuluculuk ve Çatışmaya Müdahale Bölümü Fahri Profesörlüğü, Berlin Kültürel Diplomasi Enstitüsü Üyeliği, Varkey Gems Vakfı Danışma Kurulu Üyeliği, Kriz İdaresi İnisiyatifi Üyeliği, Dünya Ekonomik Forumu Müzakere ve Çatışma Çözümü Forumu Konsey Üyeliği, Harvard Uluslararası Müzakere Programı Uluslararası Danışmanlar Konseyi Başdanışmanı.

Dermot Ahern

Dermot Ahern is a former Irish Member of Parliament and Government Minister and was a key figure for more than 20 years in the Irish peace process, including in negotiations for the Good Friday Agreement and the St Andrews Agreement. He also has extensive experience at the EU Council level, including as a key negotiator and signatory to the Constitutional and Lisbon Treaties. In 2005, he was appointed by the then UN Secretary General Kofi Annan, to be a Special Envoy on the issue of UN Reform.

Geçmişte İrlanda Parlamentosu milletvekilliği ve kabinede bakanlık görevlerinde bulunan Dermot Ahern, 20 yıldan fazla bir süre İrlanda barış sürecinde anahtar bir rol oynamıştır ve bu süre içinde Belfast Anlaşması (Hayırlı Cuma Anlaşması) ve St. Andrews Anlaşması için yapılan müzakerelere dahil olmuştur. AB Konseyi seviyesinde de önemli tecrübeleri olan Ahern, AB Anayasası ve Lizbon Antlaşmaları sürecinde de önemli bir arabulucu ve imzacı olmuştur. 2005 yılında dönemin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından BM Reformu konusunda özel temsilci olarak atanmıştır.

Prof. Dr. Aşkın Asan

Professor Dr. Aşkın Asan is an executive board member of the Maarif Foundation, a member of Turkey's Democracy Platform, and a faculty member at İstanbul Ticaret University. Elected as a Member of the Turkish Grand National Assembly from Ankara, Prof Asan served as a vice president of the Parliamentary Assembly of the Mediterranean and was a member of the Turkish Delegation of the Parliamentary Union of the Organisation of the Islamic Conference during her time in parliamentary office. She is a former Deputy Minister of Family and Social Policies (2011-2014) and was Rector of Avrasya University in Trabzon between 2014-2017.

Maarif Vakfı Mütevelli Heyeti üyesi ve Türkiye Demokrasi Platformu kurucu üyesi olan Aşkın Asan, 23. Dönem'de Ankara Milletvekili olarak Parlamentoda görev yaptı. TBMM'de Akdeniz Parlamenter Asamblesi (APA) Türk Grubu Başkanı, Milli Eğitim, Gençlik ve Spor Komisyonu ve İKÖPAB Türk Grubu Üyesi oldu. 2011-2014 Yılları arasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Bakan Yardımcısı görevini yürüttü. 2014-2017 yılları arasında Avrasya Üniversitesi'nin rektörlüğünü yapan Asan, şu an İstanbul Ticaret Üniversitesi öğretim üyesidir.

Prof Mehmet Asutay

Professor Mehmet Asutay is a Professor of Middle Eastern and Islamic Political Economy & Finance at the Durham University Business School, UK. He researches, teaches and supervises research on Islamic political economy and finance, Middle Eastern economic development and finance, the political economy of the Middle East, including Turkish and Kurdish political economies. He is the Director of the Durham Centre for Islamic Economics and Finance and the Managing Editor of the Review of Islamic Economics, as well as Associate Editor of the American Journal of Islamic Social Science. He is the Honorary Treasurer of the BRISMES (British Society for Middle Eastern Studies); and of the IAIE (International Association for Islamic Economics).

Dr. Mehmet Asutay, İngiltere'deki Durham Üniversitesi'nin İşletme Fakültesi'nde Ortadoğu'nun İslami Siyasal Ekonomisi ve Finansı alanında profesör olarak görev yapmaktadır. Asutay Türk ve Kürt siyasal ekonomisi, İslami siyasal ekonomi, ve Ortadoğu'da siyasal ekonomi konularında dersler vermekte, araştırmalar yapmakta ve yapılan araştırmalara danışmanlık yapmaktadır.

Ali Bayramoğlu

Ali Bayramoğlu is a writer and political commentator. Since 1994, he has contributed as a columnist for a variety of newspapers. He is currently a columnist for *Al-Monitor*. He is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then-Prime Minister Erdoğan.

Yazar ve siyaset yorumcusu olan Ali Bayramoğlu uzun yıllar günlük yayınlanan Yeni Şafak gazetesinde köşe yazarlığı yapmıştır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bayramoğlu köşe yazılarına şu an Al-Monitor'de devam etmektedir.

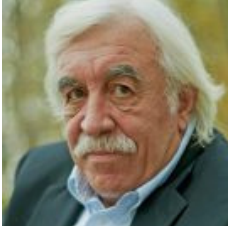

Prof Christine Bell

Professor Christine Bell is a legal expert based in Edinburgh, Scotland. She is Professor of Constitutional Law and Assistant Principal (Global Justice) at the University of Edinburgh, Co-director of the Global Justice Academy, and a member of the British Academy. She was chairperson of the Belfast-based human rights organization, the Committee on the Administration of Justice, from 1995-7, and a founder member of the Northern Ireland Human Rights Commission established under the terms of the Belfast Agreement. In 1999 she was a member of the European Commission's Committee of Experts on Fundamental Rights. She is an expert on transitional justice, peace negotiations, constitutional law and human rights law. She regularly conducts training on these topics for diplomats, mediators and lawyers, has been involved as a legal advisor in a number of peace negotiations, and acted as an expert in transitional justice for the UN Secretary-General, the Office of the High Commissioner for Human Rights, and UNIFEM.

İskoçya'nın başkenti Edinburgh'ta faaliyet yürüten bir hukukçudur. Edinburgh Üniversitesi'nde Anayasa hukuku profesörü olarak ve aynı üniversite bünyesindeki Küresel Adalet Projesinde Müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. İngiliz Akademisi üyesi de olan Bell, 1995-1997 yılları arasında Belfast merkezli İnsan Hakları örgütü Adalet İdaresi Komisyonu başkanı ve Belfast Anlaşması şartları çerçevesinde kurulan Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu kurucu üyesi olarak görev yaptı. 1999'da ise Avrupa Komisyonu Temel Haklar Uzmanlar Komitesi üyeliğinde bulundu. Temel uzmanlık alanları Geçiş Dönemi Adaleti, Barış Müzakereleri, Anayasa Hukuku ve İnsan Hakları olan Prof. Bell, aynı zamanda bu konularda diplomat, arabulucu ve

hukuklara eğitim vermekte, BM Genel Sekreterliği, İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi ve UNIFEM'in de dahil olduğu kurumlarda hukuk danışmanı olarak görev yapmaktadır.

Cengiz Çandar

Cengiz Çandar is currently a columnist for *Al-Monitor*, a widely respected online magazine that provides analysis on Turkey and the Middle East. He is a former war correspondent and an expert on the Middle East. He served as a special adviser to the former Turkish president, Turgut Özal. Cengiz Çandar is a Distinguished Visiting Scholar at the Stockholm University Institute for Turkish Studies (SUITS).

Kıdemli bir gazeteci ve köşe yazarı olan Çandar uzun yıllar Radikal gazetesi için köşe yazarlığı yapmıştır. *Al Monitor* haber sitesinde köşe yazarlığı yapmaktadır. Ortadoğu konusunda önemli bir uzman olan Çandar, bir dönem savaş muhabiri olarak çalışmış ve Türkiye eski Cumhurbaşkanı merhum Turgut Özal'a özel danışmanlık yapmıştır.

Andy Carl

Andy Carl is an independent expert on conflict resolution and public participation in peace processes. He believes that building peace is not an act of charity but an act of justice. He co-founded and was Executive Director of Conciliation Resources. Previously, he was the first Programme Director with International Alert. He is currently an Honorary Fellow of Practice at the School of Law, University of Edinburgh. He serves as an adviser to a number of peacebuilding initiatives including the Inclusive Peace and Transition Initiative at the Graduate Institute in Geneva, the Legal Tools for Peace-Making Project in Cambridge, and the Oxford Research Group, London.

Andy Carl çatışma çözümü ve barış süreçlerine kamusal katılımın sağlanması üzerine çalışan bağımsız bir uzmandır. Barışın inşasının bir hayırseverlik faaliyetinden ziyade adaletin yerine getirilmesi çabası olduğuna inanan Carl, çatışma Çözümü alanında çalışan etkili kurumlardan biri olan Conciliation Resources'un kurucularından biridir. Bir dönem Uluslararası Uyarı (International Alert) isimli kurumda Program Direktörü olarak görev yapan Carl, halen Edinburgh Üniversitesi Hukuk Fakültesi bünyesinde Fahri Bilim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır. Barış inşası üzerine çalışan Cenevre Mezunlar İnisiyatifi bünyesindeki Barış ve Geçiş Dönemi İnisiyatifi, Cambridge'te yürütülen Barışın İnşası için Yasal Araçlar Projesi ve Londra'da faaliyet yürüten Oxford Araştırma Grubu gibi bir dizi kurum ve oluşuma danışmanlık yapmaya devam etmektedir.

Dr. Vahap Coşkun

Dr. Vahap Coşkun is a Professor of Law at University of Dicle in Diyarbakır where he also completed his bachelor's and master's degrees in law. Coşkun received his PhD from Ankara University Faculty of Law. He has written for Serbestiyet and Kurdistan24 online newspaper. He has published books on human rights, constitutional law, political theory and social peace. Coşkun was a member of the former Wise Persons Commission in Turkey (Central Anatolian Region).

Dr. Vahap Coşkun Diyarbakır'da, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde ğretim yesidir. Lisans ve lisansst eğitimini Dicle niversitesi'nde tamamladıktan sonra Ankara niversitesi'nde Hukuk Doktoru tamamlamıştır. Serbestiyet ve Kurdistan 24 online gazetesinde makale yazan Coşkun, insan hakları, anayasa hukuku, siyasal teori ve toplumsal barış konulu kitaplar yayınlamıştır. Coşkun, Akil İnsanlar Komisyonu'nun İç Anadolu bölgesi üyesiydi.

Prof. Dr. Fazıl Hüsnü Erdem

Fazıl Hüsnü Erdem is Professor of Constitutional Law and Head of the Department of Constitutional Law at Dicle University, Diyarbakır. In 2007, Erdem was a member of the commission which was established to draft a new constitution to replace the Constitution of 1982 which was introduced following the coup d'état of 1980. Erdem was a member of the Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, in the team that was responsible for the South-eastern Anatolia Region.

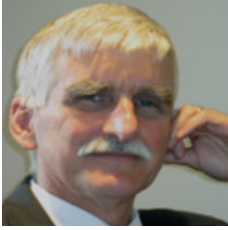
Fazıl Hüsnü Erdem Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Başkanıdır. 2007'de, 1980 darbesinin takiben yürürlüğe giren 1982 darbe anayasasını değiştirmek üzere kurulan yeni anayasa hazırlama komisyonunda yer almıştır. Erdem, 2013'de Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir.

Prof Salomón Lerner Febres

Professor Salomón Lerner Febres holds a PhD in Philosophy from Université Catholique de Louvain. He is Executive President of the Center for Democracy and Human Rights and Professor and Rector Emeritus of Pontifical Catholic University of Peru. He is former President of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. Prof Lerner has given many talks and speeches about the role and the nature of university, the problems of scholar research in higher education and about ethics and public culture. Furthermore, he has participated in numerous conferences in Peru and other countries about violence and pacification. In addition, he has been a speaker and panellist in multiple workshops and symposiums about the work and findings of the Truth and Reconciliation Commission of Peru. He has received several honorary doctorates as well as numerous recognitions and distinctions of governments and international human rights institutions.

Prof. Professor Salomón felsefe alanındaki doktora eğitimini Belçika'daki Université Catholique de Louvain'de tamamlamıştır. Peru'daki Pontifical Catholic Üniversitesi'nin onursal rektörü sıfatını taşıyan Prof. Salomón Lerner Febres, aynı üniversite bünyesindeki Demokrasi ve İnsan Hakları Merkezi'nin de başkanlığını yapmaktadır. Peru Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu eski başkanıdır. Üniversitenin rolü ve doğası, akademik çalışmalarda karşılaşılan zorluklar, etik ve kamu kültürü konulu çok sayıda konuşma yapmış, şiddet ve pasifizm konusunda Peru başta olmak üzere pek çok ülkede yapılan konferanslara konuşmacı olarak katılmıştır.

Prof Mervyn Frost

Professor Mervyn Frost teaches International Relations, and was former Head of the Department of War Studies, at King's College London, UK. He was previously Chair of Politics at the University of Natal, Durban, South Africa and was President of the South African Political Studies Association. He currently sits on the editorial boards of International Political Sociology and the Journal of International Political Theory, among others. He is an expert on human rights in international relations, humanitarian intervention, justice in world politics, democratising global governance, the just war tradition in an era of New Wars, and ethics in a globalising world.

Londra'daki King's College'in Savaş alışmaları bölümünün başkanlığını yapmaktadır. Daha nce Güney Afrika'nın Durban şehrindeki Natal niversitesi'de Siyaset Bilimi bölümünün başkanlığını yapmıştır. Güney Afrika Siyaset alışmaları Enstitüsü Başkanlığı görevinde de bulunan Profesör Frost, İnsan Hakları ve Uluslararası İlişkiler, İnsancıl Müdahale, Dünya Siyasetinde Adalet, Küresel Yönetimin Demokratikleştirilmesi, Yeni Savaşlar Döneminde Adil Savaş Geleneği ve Küreselleşen Dünyada Etik gibi konularda uzman bir isimdir.

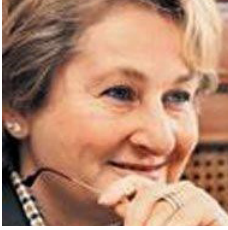

Martin Griffiths

Martin Griffiths is a senior international mediator and currently the UN's Envoy to Yemen. From 1999 to 2010 he was the founding Director of the Centre for Humanitarian Dialogue in Geneva where he specialised in developing political dialogue between governments and insurgents in a range of countries across Asia, Africa and Europe. He is a co-founder of Inter Mediate, a London based NGO devoted to conflict resolution, and has worked for international organisations including UNICEF, Save the Children, Action Aid, and the European Institute of Peace. Griffiths has also worked in the British Diplomatic Service and for the UN, including as Director of the Department of Humanitarian Affairs (Geneva), Deputy to the Emergency Relief Coordinator (New York), Regional Humanitarian Coordinator for the Great Lakes, Regional Coordinator in the Balkans and Deputy Head of the Supervisory Mission in Syria (UNSMIS).

Üst düzeyde uluslararası bir arabulucu olan Martin Griffiths, uluslararası bir arabulucudur ve yakın zamanda BM Yemen Özel Temsilcisi olarak atanmıştır. Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarındaki çeşitli ülkelerde hükümetler ile isyancı gruplar arasında siyasi diyalog geliştirilmesi üzerine çalışan Cenevre'deki İnsani Diyalog Merkezi'nin (Centre for Humanitarian Dialogue) kurucu direktörü olan Martin Griffiths 1999-2010 yılları arasında bu görevi sürdürmüştür. Çatışma çözümü üzerine çalışan Londra merkezli Inter Mediate'in kurucuları arasında bulunan Griffiths, UNICEF, Save the Children ve Action Aid isimli uluslararası kurumlarda da görev yapmıştır. İngiltere Diplomasi Servisi'ndeki hizmetlerinin yanı sıra Birleşmiş Milletler bünyesinde Cenevre Ofisi'nde İnsani Faaliyetler Bölümü'nde yönetici, New York ofisinde Acil Yardım Koordinatörü yardımcılığı, Büyük Göller (Great

Lakes) bölgesinde İnsani Yardım Koordinatörü, Balkanlarda BM Bölgesel Koordinatörü ve BM eski Genel Sekreteri Kofi Annan'ın BM ve Arap Birliği adına Suriye zel temsilciliği yaptığı dönemde kendisine baş danışmanlık yapmıştır.

Kezban Hatemi

Kezban Hatemi holds an LL.B. from Istanbul University and is registered with the Istanbul Bar Association. She has worked as a self employed lawyer, as well as Turkey's National Commission to UNESCO and a campaigner and advocate during the Bosnian War. She was involved in drafting the Turkish Civil Code and Law of Foundations as well as in preparing the legal groundwork for the chapters on Religious Freedoms and Minorities and Community Foundations within the Framework Law of Harmonization prepared by Turkey in preparation for EU accession. She has published articles on women's, minority groups, children, animals and human rights and the fight against drugs. She is a member of the former Wise Persons Committee in Turkey, established by then Prime Minister Erdoğan, and sits on the Board of Trustees of the Technical University and the Darulacaze Foundation.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun olduktan sonra İstanbul Barosuna kayıtlı olarak avukatlık yapmaya başlamıştır. Serbest avukatlık yapmanın yanı sıra UNESCO Türkiye Milli Komisyonu'nda hukukçu olarak görev yapmış, Bosna savaşı sırasında sürdürülen savaş karşıtı kampanyalarda aktif olarak yer almıştır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyelik süreci gereği hazırlanan Uyum Yasaları Çerçeve Yasasının Dini Özgürlükler, Azınlıklar ve Vakıflar ile ilgili bölümlerine ilişkin hukuki çalışmalarda yer almış, Türk Ceza Kanunu ve Vakıflar Kanunu'nun taslaklarının hazırlanmasında görev almıştır. İnsan hakları, kadın hakları, azınlık hakları, çocuk hakları, hayvan hakları ve uyuşturucu ile mücadele konularında çok sayıda yazılı eseri vardır. Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. Bunun yanı sıra İstanbul Üniversitesi ile Darülaceze Vakfı Mütevelli heyetlerinde görev yapmaktadır.

Dr Edel Hughes

Dr Edel Hughes is a Senior Lecturer in Law at Middlesex University. Prior to joining Middlesex University, Dr Hughes was a Senior Lecturer in Law at the University of East London and a Lecturer in Law and the University of Limerick. She was awarded an LL.M. and a PhD in International Human Rights Law from the National University of Ireland, Galway, in 2003 and 2009, respectively. Her research interests are in the areas of international human rights law, public international law, and conflict transformation, with a regional interest in Turkey and the Middle East. She has published widely on these areas.

Dr. Edel Hughes, Middlesex Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde kıdemli öğretim üyesidir. Daha önce Doğu Londra Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Limerick Üniversitesi'nde görev yapan Hughes, doktorasını 2003-2009 yılları arasında İrlanda Ulusal Üniversitesi'nde Uluslararası İnsan Hakları Hukuku alanında tamamlamıştır. Hughes'un birçok yayınının da bulunduğu çalışma alanları içinde, Orta Doğu'yu ve Türkiye'yi de kapsayan şekilde, uluslararası insan hakları hukuku, uluslararası kamu hukuku ve çatışma çözümü yer almaktadır.

Kadir İnanır

Kadir İnanır was born in 1949 Fatsa, Ordu. He is an acclaimed actor and director, and has starred in well over a hundred films. He has won several awards for his work in Turkish cinema. He graduated from Marmara University Faculty of Communication. In 2013 he became a member of the Wise Persons Committee for the Mediterranean region.

Ünlü oyuncu ve yönetmen Kadir İnanır, 100'ü aşkın filmde rol almış ve Türk sinemasına katkılarından dolayı pek çok ödüle layık görüşmüştür. 1949 senesinde Ordu, Fatsa'da doğan İnanır, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo-Televizyon Bölümünden mezun olmuştur. 2013 senesinde barış sürecini yönetmek amacıyla kurulan Akil İnsanlar Heyeti'ne Akdeniz Bölgesi temsilcisi olarak girmiştir.

Prof Dr Ahmet İnel

Professor Ahmet İnel is a former faculty member of Galatasaray University in Istanbul, Turkey and Paris 1 Panthéon Sorbonne University, France. He is Managing Editor of the Turkish editing house, *İletişim*, and member of the editorial board of monthly review, *Birikim*. He is a regular columnist at *Cumhuriyet* newspaper and an author who published several books and articles in both Turkish and French.

İletişim Yayınları Yayın Kurulu Koordinatörlüğünü yürüten Ahmet İnel, Galatasaray Üniversitesi ve Paris 1 Panthéon-Sorbonne Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmıştır. Birikim Dergisi yayın kolektifi üyesi ve Cumhuriyet Gazetesinde köşe yazarıdır. Türkçe ve Fransızca olmak üzere çok sayıda kitabı ve makalesi bulunmaktadır.

Avila Kilmurray

Avila Kilmurray is a founding member of the Northern Ireland Women's Coalition. She was part of the Coalition's negotiating team for the Good Friday Agreement and has written extensively on community action, the women's movement and conflict transformation. She serves as an adviser on the Ireland Committee of the Joseph Rowntree Charitable Trust as well as a board member of Conciliation Resources (UK) and the Institute for British Irish Studies. She was the first Women's Officer for the Transport & General Workers Union for Ireland (1990-1994) and from 1994-2014 she was Director of the Community Foundation for Northern Ireland, managing EU PEACE funding for the re-integration of political ex-prisoners in Northern Ireland as well as support for community-based peace building. She is a recipient of the Raymond Georis Prize for Innovative Philanthropy through the European Foundation Centre. Kilmurray is working as a consultant with The Social Change Initiative to support work with the Migrant Learning Exchange Programme and learning on peace building.

Avila Kilmurray, Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucusudur ve bu siyasi partinin temsilcilerinden biri olarak Hayırlı Cuma Anlaşması müzakerelerine katılmıştır. Toplumsal tepki, kadın hareketi ve çatışmanın dönüşümü gibi konularda çok sayıda yazılı eseri vardır. Birleşik Krallık ve İrlanda'da aralarında Conciliation Resources (Uzlaşma Kaynakları), the Global Fund for Community Foundations (Toplumsal Vakıflar için Kürsel Fon) , Conflict Resolution Services Ireland (İrlanda Çatışma Çözümü Hizmetleri) ve the Institute for British Irish Studies (Britanya ve İrlanda çalışmaları Enstitüsü) isimli kurumlarda yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. 1990-94

yılları arasında Ulaşım ve Genel İşçiler Sendikası'nda Kadınlardan Sorumlu Yönetici olarak çalışmış ve bu görevi yerine getiren ilk kadın olmuştur. 1994-2014 yılları arasında Kuzey İrlanda Toplum Vakfı'nın direktörlüğünü yapmış ve bu görevi sırasında eski siyasi mahkumların yeniden entegrasyonu ile barışın toplumsal zeminde yeniden inşasına dair Avrupa Birliği fonlarının idaresini yürütmüştür. Avrupa Vakıflar Merkezi tarafından verilen Yenilikçi Hayırseverler Raymond Georis Ödülü'nün de sahibidir.

Prof. Dr. Erol Katırcıoğlu

Prof. Dr. Erol Katırcıoğlu is an executive board member of the Turkish Economic and Social Studies Foundation (TESEV) and one of the founding members of the Dialogue Group established in May 2016. He served as the Economic Adviser to Deputy Prime Minister Erdal İnönü between 1991 and 1993 and as the “economist member” of the drafting committee of the Competition Law. He became a professor in 1996 and was Vice Rector of Istanbul Bilgi University between 2001 and 2005, where he became the Head of the Economics Department in 2005 and was elected to the Board of Trustees in 2008. Prof. Katırcıoğlu has been a columnist for various daily newspapers like *Radikal*, *Taraf* and *Star* since 1996. He is currently a faculty member at Marmara University’s Department of Economics (English).

TESEV yönetim kurulu üyesi ve Mayıs 2016’da kurulan Diyalog Grubu üyesidir. Ekonomi profesörü olan Erol Katırcıoğlu 1991-1993 yılları arasında Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü’nün Ekonomi Danışmanlığı’nı yaptı ve aynı yıllarda “Rekabet Yasası’nın hazırlık komisyonunda “iktisatçı üye” olarak çalıştı. 2001-2005 yılları arasında İstanbul Bilgi Üniversitesi’ne “Rektör Yardımcısı” olarak çalıştı. 2005’te aynı üniversitede “Ekonomi Bölüm Başkanlığı” yapan Katırcıoğlu, 2008’de “Mütevelli Heyeti Üyeliği”ne seçildi. 2012 yılında Bilgi Üniversitesi’yle yollarını ayıran Erol Katırcıoğlu, 1996’dan bu yana Radikal, Taraf ve Star gibi çeşitli günlük gazetelerde yazılar yazdı. Marmara Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İngilizce İktisat Bölümü’nden emekliliğe ayrıldı.

Prof Ram Manikkalingam

Professor Ram Manikkalingam is founder and director of the Dialogue Advisory Group, an independent organisation that facilitates political dialogue to reduce violence. He is a member of the Special Presidential Task Force on Reconciliation in Sri Lanka and teaches politics at the University of Amsterdam. Previously, he was a Senior Advisor on the Sri Lankan peace process to then President Kumaratunga. He has served as an advisor with Ambassador rank at the Sri Lanka Mission to the United Nations in New York and prior to that he was an advisor on International Security to the Rockefeller Foundation. He is an expert on issues pertaining to conflict, multiculturalism and democracy, and has authored multiple works on these topics. He is a founding board member of the Laksham Kadirgamar Institute for Strategic Studies and International Relations, Colombo, Sri Lanka.

Amsterdam Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü'nde misafir Profesör olarak görev yapmaktadır. Sri Lanka devlet başkanına barış süreci için danışmanlık yapmıştır. Danışmanlık görevini hala sürdürmektedir. Uzmanlık alanları arasında çatışma, çokkültürlülük, demokrasi gibi konular bulunan Prof Ram Manikkalingam, Sri Lanka'daki Laksham Kadirgamar Stratejik Çalışmalar ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü'nün kurucu üyesi ve yönetim kurulu üyesidir.

Bejan Matur

Bejan Matur is a renowned Turkey-based author and poet. She has published ten works of poetry and prose. In her writing she focuses mainly on Kurdish politics, the Armenian issue, minority issues, prison literature and women's rights. She has won several literary prizes and her work has been translated into over 28 languages. She was formerly Director of the Diyarbakır Cultural Art Foundation (DKSV). She is a columnist for the *Daily Zaman*, and occasionally for the English version, *Today's Zaman*.

Türkiye'nin önde gelen şair ve yazarlarından biridir. Şiir ve gazetecilik alanında yayımlanmış 10 kitabı bulunmaktadır. 2012 yılının başına kadar yazdığı düzenli köşe yazılarında Kürt siyaseti, Ermeni sorunu, gündelik siyaset, azınlık sorunları, cezaevi yazıları ve kadın sorunu gibi konuları işlemiştir. Yapıtları 28 değişik dile çevrilen Matur, çok sayıda edebiyat ödülü sahibidir. Diyarbakır Kültür ve Sanat Vakfı Kurucu Başkanlığı görevinde bulunmuştur.

Prof Monica McWilliams

Professor Monica McWilliams teaches in the Transitional Justice Institute at Ulster University in Northern Ireland. She currently serves on a three-person panel established by the Northern Ireland government to make recommendations on the disbandment of paramilitary organisations in Northern Ireland. During the Northern Ireland peace process, Prof McWilliams co-founded the Northern Ireland Women's Coalition political party and was elected as a delegate to the Multi-Party Peace Negotiations, which took place in 1996 to 1998. She was also elected to serve as a member of the Northern Ireland Legislative Assembly from 1998 to 2003. Prof McWilliams is a signatory of the Belfast/Good Friday Agreement and has chaired the Implementation Committee on Human Rights on behalf of the British and Irish governments. For her role in delivering the peace agreement in Northern Ireland, Prof McWilliams was one recipient of the John F. Kennedy Leadership and Courage Award.

Prof. Monica McWilliams, Ulster Üniversitesi'ndeki Geçiş Dönemi Adaleti Enstitüsü'ne bağlı Kadın Çalışmaları Bölümü'nde öğretim üyesidir. 2005- 2011 yılları arasında Kuzey İrlanda İnsan Hakları Komisyonu Komiseri olarak Kuzey İrlanda Haklar Beyannamesi için tavsiyeler hazırlamaktan sorumlu olarak görev yapmıştır. Kuzey İrlanda Kadın Koalisyonu'nun kurucularından olan prof. McWilliams 1998 yılında Belfast (Hayırlı Cuma) Barış Anlaşması'nın imzalanmasıyla sonuçlanan Çok Partili Barış Görüşmeleri'nde yer almıştır.

Hanne Melfald

Hanne Melfald worked with the Norwegian Ministry of Foreign Affairs for eight years including as the Senior Adviser to the Secretariat of the Foreign Minister of Norway before she became a Project Manager in HD's Eurasia office in 2015. She previously worked for the United Nations for six years including two years with the United Nations Assistance Mission in Afghanistan as Special Assistant to the Special Representative of the Secretary-General. She has also worked for the United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs in Nepal and Geneva, as well as for the Norwegian Refugee Council and the Norwegian Directorate of Immigration. Melfald has a degree in International Relations from the University of Bergen and the University of California, Santa Barbara, as well as a Master's degree in Political Science from the University of Oslo.

Hanne Melfald, başkanışmanlık dahil olmak üzere 8 yıl boyunca Norveç Dışışleri Bakanlığı bünyesinde çeşitli görevlerde bulunmuş, 2015 yılından itibaren İnsani Diyalog için Merkez isimli kurumun Avrasya biriminde Proje Müdürü olarak çalışmaya başlamıştır. Geçmişte Birleşmiş Milletler bünyesinde görev almış, bu görevi sırasında 2 yıl boyunca Birleşmiş Milletler'in Afganistan Yardım Misyonunda BM Genel Sekreteri Özel Temsilcisi olarak görev yapmıştır. Ayrıca Birleşmiş Milletler Cenevre Yerleşkesi bünyesinde bulunan Nepal İnsani Yardım Koordinasyon Ofisinde de görev almıştır. Bir dönem Norveç Sığınmacılar Konseyi ve Norveç Göçmenlik İşleri Müdürlüğünde çalışan Hanna Melfald Norveç'in Bergen ve ABD'nin Kaliforniya Üniversitelerinde aldığı Uluslararası İlişkiler eğitimini Oslo Üniversitesinde aldığı Siyaset Bilimi yüksek lisans eğitimiyle tamamlamıştır.

Roelf Meyer

Meyer is currently a consultant on international peace processes having advised parties in Northern Ireland, Sri Lanka, Rwanda, Burundi, Iraq, Kosovo, the Basque Region, Guyana, Bolivia, Kenya, Madagascar, and South Sudan. Meyer's experience in international peace processes stems from his involvement in the settlement of the South African conflict in which he was the government's chief negotiator in constitutional negotiations with the ANC's chief negotiator and current South African President, Cyril Ramaphosa. Negotiating the end of apartheid and paving the way for South Africa's first democratic elections in 1994, Meyer continued his post as Minister of Constitutional Affairs in the Cabinet of the new President, Nelson Mandela. Meyer retired as a Member of Parliament and as the Gauteng leader of the National Party in 1996 and co-founded the United Democratic Movement (UDM) political party the following year. Retiring from politics in 2000, Meyer has since held a number of international positions, including membership of the Strategy Committee of the Project on Justice in Times of Transition at Harvard University.

Roelf Meyer, Güney Afrika'daki barış sürecinde iktidar partisi Ulusal Parti adına başmüzakereci olarak görev yapmıştır. O dönem Afrika Ulusal Kongresi (ANC) adına başmüzakereci olarak görev yapan ve şu an Güney Afrika devlet başkanı olan Cyril Ramaphosa ile birlikte yürüttüğü müzakereler sonrasında Güney Afrika'daki ırkçı apartheid rejim sona erdirilmiş ve 1994 yılında ülkedeki ilk özgür seçimlerin yapılması sağlanmıştır. Yapılan seçim sonrası yeni devlet başkanı seçilen Nelson Mandela kurduğu ilk hükümette Roelf Meyer'e Anayasal İlişkilerden Sorumlu Bakan olarak görev vermiştir. Roelf Meyer

2011-2014 yılları arasında Güney Afrika Savunma Değerlendirme Komitesine başkanlık yapmış, aynı zamanda aktif olan bazı barış sreğlerine dahil olarak Kuzey İrlanda, Sri Lanka, Ruanda, Burundi, Irak, Kosova, Bask Bölgesi, Guyana, Bolivya, Kenya, Madagaskar ve Güney Sudan'da çatışan taraflara danışmanlık yapmıştır.

Mark Muller QC

Mark Muller, QC, is a senior advocate at Doughty Street Chambers (London) and the Scottish Faculty of Advocates (Edinburgh) where he specialises in public international law and human rights. Muller is also currently on the UN Department of Political Affairs Standby Team of Mediation Experts and is the UN Special Envoy to Syria in the Syrian peace talks. He has many years' experience of advising numerous international bodies, such as Humanitarian Dialogue (Geneva) and Inter-Mediate (London) on conflict resolution, mediation, confidence-building, ceasefires, power-sharing, humanitarian law, constitution-making and dialogue processes. Muller also co-founded Beyond Borders and the Delfina Foundation.

Mark Muller Londra merkezli Doughty Street Chambers Hukuk Bürosu'na ve Edinburg'daki İskoç Avukatlar Birliği'ne bağlı olarak çalışan tecrübeli bir hukukçudur. Uluslararası kamu hukuku ve insan hakları hukuku alanında uzman olan Muller, Afganistan, Libya, Irak ve Suriye gibi çeşitli çatışma alanlarında uzun seneler çatışma çözümü, arabuluculuk, çatışmasızlık ve iktidar paylaşımı konusunda danışmanlık hizmeti vermiştir. 2005'den bu yana İnsani Diyalog için Merkez (Centre for Humanitarian Dialogue), Çatışma Ötesi (Beyond Borders) ve Inter Mediate (Arabulucu) isimli kurumlara kıdemli danışmanlık yapmaktadır. Harvard Hukuk Fakültesi üyesi olan Muller bir dönem İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu başkanlığı ve Barolar Konseyi Hukukun Üstünlüğü Birimi başkanlığı görevlerini de yürütmüştür. Kültürel diyalog yoluyla barışı ve uluslararası anlayışı teşvik etme amacıyla İskoçya'da kurulan Sınırlar Ötesi (Beyond Borders) isimli oluşumun kurucusu olan Muller halen BM Siyasal İlişkiler Birimi bünyesindeki Arabulucular Destek Ekibinde Kıdemli Arabuluculuk Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

Avni Özgürel

Mehmet Avni Özgürel is a Turkish journalist, author and screenwriter. Having worked in several newspapers such as *Daily Sabah* and *Radikal*, Özgürel is currently the editor in chief of the daily *Yeni Birlik* and a TV programmer at TRT Haber. He is the screenwriter of the 2007 Turkish film, *Zincirbozan*, on the 1980 Turkish coup d'état, *Sultan Avrupa'da* (2009), on Sultan Abdülaziz's 1867 trip to Europe; and *Mahpeyker* (2010): *Kösem Sultan*, on Kösem Sultan. He is also the screenwriter and producer of 2014 Turkish film, *Darbe* (Coups), on the February 07, 2012 Turkish intelligence crisis. In 2013 he was appointed a member of the Wise Persons Committee in Turkey established by then Prime Minister Erdoğan.

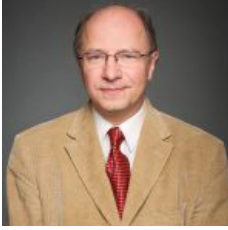
Gazeteci-yazar Avni Özgürel, uzun yıllar Milliyet, Akşam, Sabah ve Radikal gibi çeşitli gazetelerde haber müdürlüğü ve köşe yazarlığı yaptı. 2013 yılında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Demokratik açılım ve çözüm süreci kapsamında oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti üyesidir. 1980 darbesini konu eden belgesel film *Zincirbozan* (2007), Sultan Abdülaziz'in 1867'de Avrupa'ya yaptığı yolculuğu konu eden *Sultan Avrupa'da* (2009), *Mahpeyker: Kösem Sultan* (2010) ve 7 Şubat Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) operasyonunun anlatıldığı "Darbe" filmleri senaristliğini ve yapımcılığını üstlendiği projeler arasındadır. Özgürel, şu anda *Yeni Birlik* gazetesinin sahibi ve genel yayın yönetmenidir. Ayrıca TRT Haber'de program yapmaktadır.

Giles Portman

Giles Portman is an experienced British and EU diplomat, currently serving as the Head of the East Stratcon Task Force in the European External Action Service in Brussels since September 2015. Prior to this, Portman worked for 12 years on EU-Turkey relations as Chair of the EU enlargement working group that negotiated the opening of Turkey's EU accession negotiations in 2005, as deputy head of mission at the British Embassy in Ankara and as advisor, then head of division for Turkey at the European External Action Service. He has also served on diplomatic postings to the UN in New York and in Prague.

Giles Portman Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği bünyesinde faaliyet yürütmüş tecrübeli bir diplomattır. Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı bünyesinde bakanlığın Brüksel, New York ve Prag büroları ile Ankara'daki Büyükelçilik Misyon ekibinde görev yapmıştır. Avrupa Birliği'nin Dış Faaliyet Servisi Yüksek temsilcisine danışman olarak hizmet etmiş, daha sonra Avrupa Birliği'nin Türkiye ve Doğu Komşuluk Bölgeleri Birimi başkanlığına stratejik iletişim konusunda danışmanlık yapmıştır.

Professor John Packer

Professor John Packer is Associate Professor of Law and Director of the Human Rights Research and Education Centre (HRREC) at the University of Ottawa in Canada. Prof. Packer has worked for inter-governmental organisations for over 20 years, including in Geneva for the UN High Commissioner for Refugees, the International Labour Organisation, and for the UN High Commissioner for Human Rights. From 1995 to 2004, Prof. Packer served as Senior Legal Adviser and then the first Director of the Office of the OSCE High Commissioner on National Minorities in The Hague. In 2012 – 2014, Prof. Packer was a Constitutions and Process Design Expert on the United Nation's Standby Team of Mediation Experts attached to the Department of Political Affairs, advising in numerous peace processes and political transitions around the world focusing on conflict prevention and resolution, diversity management, constitutional and legal reform, and the protection of human rights.

Dr. John Packer Kanada'da Ottawa Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde doçent ve İnsan Hakları Araştırma ve Eğitim Merkezi (Human Rights Research and Education Centre) müdürüdür. 20 yıl boyunca Packer BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, Uluslararası Çalışma Örgütü ve BM İnsan Hakları Yüksek Komiserliği gibi Cenevre'de bulunan hükümetler arası örgütlerde çalışmıştır. 1995'ten 2004'e kadar Lahey'de Packer Kıdemli Hukuk Danışmanı, ardından da Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiserliği birinci müdürü olarak görev almıştır. 2012-2014 yıllarında Packer BM Arabuluculuk Uzmanlar Ekibi siyasi ilişkiler biriminde Anayasa ve Süreçlerin Tasarımı Uzmanı olarak yer aldı. Dünyadaki birçok barış süreci ve siyasi geçişler konusunda danışmanlık yapan Pecker, çatışma önleme ve çözümü, çeşitlilik yönetimi, anayasa ve hukuk reformları ve insan hakları korumasına odaklanmıştır.

Jonathan Powell

Jonathan Powell is the founder and CEO of Inter Mediate, an NGO devoted to conflict resolution around the world. In 2014, Powell was appointed by former Prime Minister David Cameron to be the UK's Special Envoy to Libya. He also served as Tony Blair's Chief of Staff in opposition from 1995 to 1997 and again as his Chief of Staff in Downing Street from 1997 to 2007. Prior to his involvement in British politics, Powell was the British Government's chief negotiator on Northern Ireland from 1997 to 2007 and played a key part in leading the peace negotiations and its implementation.

Ortadoğu, Latin Amerika ve Asya'da yaşanan çatışmaların çözümü üzerine çalışan ve devletten bağımsız arabuluculuk kurumu olan Birleşik Krallık merkezli Inter Mediate'in kurucusudur ve İcra Kurulu Başkanıdır. 2014 yılında Birleşik Krallık Başbakanı David Cameron tarafından Libya konusunda Özel Temsilci olarak atanmıştır. 1995-2007 yılları arasında Birleşik Krallık eski Başbakanı Tony Blair kabinesinde Başbakanlık Personel Daire Başkanlığı görevinde bulunmuş, 1997 yılından itibaren Kuzey İrlanda sorununun çözümü için yapılan görüşmelere Britanya adına başmüzakereci olarak katılmıştır. 1978-79 yılları arasında BBC ve Granada TV için gazeteci olarak çalışmış, 1979-1994 yılları arasında ise Britanya adına diplomatlık yapmıştır.

Sir Kieran Prendergast

Sir Kieran Prendergast is a former British diplomat who served as the Under-Secretary General for Political Affairs at the United Nations from 1997 to 2005 and as High Commissioner to Kenya from 1992 to 1995 and to Zimbabwe from 1989 to 1992. During his time at the UN, Prendergast stressed the human rights violations and ethnic cleansing that occurred during the War in Darfur and was involved in the 2004 Cyprus reunification negotiations. Since his retirement from the UN, he has conducted research at the Belfer Center for Science and International Affairs (United States) and is a member of the Advisory Council of Independent Diplomat (United States). Prendergast also holds a number of positions, including Chairman of the Anglo-Turkish Society, a Trustee of the Beit Trust, and Senior Adviser at the Centre for Humanitarian Dialogue.

Birleşik Krallık Dışişleri Bakanlığı bünyesinde aralarında Kıbrıs, Türkiye, İsrail, Hollanda, Kenya ve ABD'de diplomat olarak çalışmıştır. Birleşik Krallık Dışişleri ve Milletler Topluluğu Bürosu'nun (Foreign and Commonwealth Office) Güney Afrika'daki Apartheid rejimi ve Namibya konularıyla ilgilenen birimine başkanlık etmiştir. Bir dönem BM Siyasal İlişkiler Biriminde Müsteşar olarak çalışmış, BM Genel Sekreteri'nin Barış ve Güvenlik konulu yönetim kurulu toplantılarının düzenleyiciliğini yapmış, Afganistan, Burundi, Kıbrıs, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Doğu Timor gibi bölgelerde barış çabalarına dahil olmuştur.

Rajesh Rai

Rajesh Rai was called to the Bar in 1993 with his areas of expertise including human rights law, immigration and asylum law, and public law. He has been treasurer of 1MCB Chambers (London) since 2015 and has also been a Director of an AIM-listed investment company where he led their renewable energy portfolio. Rai is a frequent lecturer on a wide variety of legal issues, including immigration and asylum law and freedom of expression (Bar of Armenia), minority linguistic rights (European Parliament), and women's and children's rights in areas of conflict (cross-border conference to NGOs working in Kurdish regions). He is also Founder Director of HIC, a community centred NGO based in Cameroon.

1993 yılında İngiltere ve Galler Barosu'na kaydolmuştur. İnsan Hakları Hukuku, Göçmenlik ve Sığınma Hakkı hukuku ile Kamu Hukuku temel uzmanlık alanlarıdır. Kamerun'daki HIC isimli sivil toplum örgütü ile Uganda'daki Human Energy isimli şirketin kurucusudur. Bir dönem The Joint Council for the Welfare of Immigrants – JCWI – (Göçmenlerin Refahı için Ortak Konsey) direktörlüğünü yapmıştır. Başta İngiltere ve Galler Barosu İnsan Hakları Komisyonu adına olmak üzere uluslararası alanda özellikle Avrupa, Asya, Afrika, ABD ve Hindistan'da çok çeşitli hukuki konular üzerine seminerler ve dersler vermiştir.

Sir David Reddaway

Sir David Reddaway is a retired British diplomat currently serving as Chief Executive and Clerk of the Goldsmiths' Company in London. During his previous career in the Foreign and Commonwealth Office, he served as Ambassador to Turkey (2009-2014), Ambassador to Ireland (2006-2009), High Commissioner to Canada (2003-2006), UK Special Representative for Afghanistan (2002), and Charge d'Affaires in Iran (1990-1993). His other assignments were to Argentina, India, Spain, and Iran, where he was first posted during the Iranian Revolution.

Halen çeşitli özel şirket ve üniversitelere danışman, yönetim kurulu üyesi ve konsültasyon uzmanı olarak hizmet etmektedir. 2016 yılının Ocak ayından bu yana Londra Üniversitesi bünyesindeki Goldsmith Koleji'nde Konsey üyesi ve Goldsmith şirketinde yönetici katip olarak görev yapmaya başlamıştır. Bir dönem Birleşik Krallık adına Türkiye ve İrlanda Cumhuriyeti Büyükelçisi olarak görev yapan Reddaway bu görevinden önce Birleşik Krallık adına Kanada'da Yüksek Misyon Temsilcisi, Afganistan'da Özel Temsilci, İran'da ise Diplomatik temsilci olarak görev yapmıştır. Bu görevlerinin yanı sıra İspanya, Arjantin, ve Hindistan'da diplomatik görevler üstlenmiştir.

Prof Naomi Roht-Arriaza

Professor Naomi Roht-Arriaza is a Distinguished Professor of Law at the Hastings College of Law, University of California (San Francisco) and is renowned globally for her expertise in transitional justice, international human rights law, and international humanitarian law. She has extensive knowledge of, and experience in, post-conflict procedures in Latin America and Africa. Roht-Arriaza has contributed to the defence of human rights through legal and social counselling, her position as academic chair, and her published academic works.

Prof. Naomi Roht-Arriaza Amerika Birleşik Devletleri'nin San Francisco şehrindeki UC Hastings College of the Law isimli Hukuk okulunda öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Geçiş Dönemi Adaleti, İnsan Hakları İhlalleri, Uluslararası Ceza Hukuku ve Küresel Çevre Sorunları gibi konular uzmanlık alanına girmektedir.

Prof Dr Mithat Sancar

Professor Mithat Sancar is currently Vice President of Turkey's Parliament for Peoples' Democratic Party (HDP) for Mardin Province. Prior to his entry into Turkish politics, Sancar was a Professor of Public and Constitutional Law at Ankara University, on which he has written extensively. He also co-founded the Ankara-based Human Rights Foundation in 1990 and the Institute of Human Rights in 1999. Sancar also is a columnist for *BirGün* newspaper.

Uzun yıllar Ankara Üniversitesi'nde Hukuk Profesörü olarak görev yapan Prof.Dr. Sancar'ın temel uzmanlık alanları arasında Anayasal Vatandaşlık ve Geçiş Dönemi Adaleti yer almaktadır. Uzmanlık alanlarında çok sayıda yazılı eseri bulunan Sancar, Recep Tayyip Erdoğan'ın başbakanlığı döneminde oluşturulan Akil İnsanlar Heyetinde yer almıştır. 2015 yılında HDP'nin Mardin milletvekili olarak meclise girmiştir.

Mehmet Ufuk Uras

Mehmet Ufuk Uras is a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. He was previously a former leader of the now-defunct University Lecturers' Union (Öğretim Elemanları Sendikası) and was elected the chairman of Freedom and Solidarity Party in 1996. Ufuk resigned from the leadership after the 2002 general election. Ufuk ran a successful campaign as a "common candidate of the Left", standing on the independents' ticket, backed by Kurdish-based Democratic Society Party and several left-wing, environmentalist and pro-peace groups in the 2007 general election. He resigned from the Freedom and Solidarity Party on 19 June 2009. After the Democratic Society Party was dissolved in December 2009, he joined forces with the remaining Kurdish MPs in the Peace and Democracy Party group. On 25 November 2012, he became a co-founder and member of social liberal Greens and the Left Party of the Future, founded as a merger of the Greens and the Equality and Democracy Party. Ufuk is a member of the Dialogue Group and is the writer of several books on Turkish politics.

Prof. Dr. Mehmet Ufuk Uras İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimini tamamladıktan sonra, milletvekili seçilene kadar İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde yardımcı doçent doktor olarak görev yapmıştır. 22 Temmuz 2007 genel seçimlerinde İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili adayı olmuştur. Seçimlerin sonucunda %3,85 oranıyla yani 81.486 oy alarak İstanbul 1. Bölge'den bağımsız milletvekili olarak 23. dönem meclisine girmiştir. Seçimler öncesinde liderliğinden ayrıldığı Özgürlük ve Dayanışma Partisi

(ÖDP) Genel başkanlığına 11 Şubat 2008'de yapılan 5. Olağan Kongresi'ni takiben geri dönmüştür. 17 Haziran 2009 tarihinde, partinin dar grupçu bir anlayışa kaydığı düşüncesi ve sol siyasetin daha geniş bir yelpazeye ulaşması iddiasıyla bir grup arkadaşıyla Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nden istifa etmiştir. ÖDP'den ayrılışıyla birlikte Eşitlik ve Demokrasi Partisi kuruluş sürecine katılmıştır. DTP'nin 19 kişiye düşüp grupsuz kalmasından sonra, Kürt sorununun parlamentoda çözülmesi gerektiğini savunarak Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) grubuna katılmıştır. Ufuk Uras, seçim sürecinde, kuruluş çağrısını yaptığı Eşitlik ve Demokrasi Partisi'ne üye olmuştur. 25 Kasım 2012'de kurulan Yeşiller ve Sol Gelecek Partisinin kurucularındandır ve aynı zamanda PM üyesidir. Uras'ın çok sayıdaki yayınları arasında «ÖDP Söyleşileri», “İdeolojilerin Sonu mu?” (Marksist Araştırmaları Destek Ödülü), “Sezgiciliğin Sonu mu?”, “Başka Bir Siyaset Mümkün”, “Kurtuluş Savaşında Sol”, “Siyaset Yazıları” ve “Alternatif Siyaset Arayışları” “Sokaktan Parlamente’ye” “Söz Meclisten Dışarı” ve “Meclis Notları” adlı kitapları da bulunmaktadır.

Catherine Woollard

Catherine Woollard is the current Secretary General for ECRE, the European Council for Refugees and Exiles, a pan-European alliance of 96 NGOs protecting and advancing the rights of refugees, asylum seekers and displaced persons. Previously she served as the Director of the Brussels Office of Independent Diplomat, and from 2008 to 2014 she was the Executive Director of the European Peacebuilding Liaison Office (EPLO) – a Brussels-based network of not-for-profit organisations working on conflict prevention and peacebuilding. She also held the positions of Director of Policy, Communications and Comparative Learning at Conciliation Resources, Senior Programme Coordinator (South East Europe/CIS/Turkey) at Transparency International and Europe/Central Asia Programme Coordinator at Minority Rights Group International. Woollard has additionally worked as a consultant advising governments on anti-corruption and governance reform, as a lecturer in political science, teaching and researching on the EU and international politics, and for the UK civil service.

Catherine Woollard, Avrupa Mülteci ve Sürgünler Konseyi (ECRE) Genel Sekreteri'dir. ECRE, Avrupa ülkelerinin ittifakına dayalı ve uluslararası koruma alanında çalışan yaklaşık 96 sivil toplum kuruluşunun üye olduğu bir ağıdır. Geçmişte Bağımsız Diplomatlar Grubu'nun Brüksel Ofis Direktörü olarak çalışan Woollard 2008-2014 yılları arasında çatışmanın önlenmesi ve barışın inşası üzerine çalışan sivil toplum kuruluşlarının oluşturduğu bir ağ olan Avrupa Barış İnşası İrtibat Bürosu'nun direktörü olarak görev yapmıştır. Conciliation Resources'da Siyaset, İletişim ve Karşılaştırmalı Öğrenme Birimi Direktörü, Transparency International'da Güneydoğu Avrupa

ve Türkiye Kıdemli Program Koordinatörü, Minority Rights Group'da Avrupa ve Orta Asya Program Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Hkmetlere yolsuzluk konusunda danışmanlık hizmeti vermiş, akademisyen olarak Birleşik Krallık'taki kamu kurumu alışanlarına siyaset bilimi, AB zerine eğitim ve araştırma ve uluslararası politika alanlarında dersler vermiştir.

Prof Dr Sevtap Yokuş

Professor Dr Sevtap Yokuş is a Professor of Law at the University of Kemerburgaz, Istanbul, Turkey. She holds a PhD in Public Law from the Faculty of Law, Istanbul University, awarded in 1995 for her thesis which assessed the state of emergency regime in Turkey with reference to the European Convention on Human Rights. She is a widely published expert in the areas of Constitutional Law and Human Rights and has multiple years' experience of working as a university lecturer at undergraduate, postgraduate and doctoral level. She also has experience of working as a lawyer in the European Court of Human Rights. Since 2009 she has been contributing to the ongoing work to prepare a new constitution in Turkey.

Halen İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Doktora Programı bünyesinde başladığı doktorasını "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türkiye'de Olağanüstü Hal Rejimine Etkisi" başlıklı tezle 1995 yılında tamamlamıştır. Akademik görevi sırasında lisans, yüksek lisans ve doktora aşamasında dersler veren Prof. Yokuş özellikle Anayasa Hukuku ve İnsan hakları Hukuk alanında uzmanlaşmıştır. Ayrıca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvuruda pratik avukatlık deneyimi de bulunmaktadır. 2009 yılından bu yana Türkiye çapında gerçekleşen yeni Anayasa çalışmalarına dair toplantılara katılmış, bu konuda hazırlanan taslak ve raporlara katkıda bulunmuştur.

11 Guilford Street
London WC1N 1DH
United Kingdom
+44 (0) 207 405 3835

info@democraticprogress.org
www.democraticprogress.org

 @DPI_UK

 DemocraticProgressInstitute